

EU-ohjelmakauden 2000 - 2006 hanketoiminta Varsinais-Suomessa

Egentliga Finlands förbund

Varsinais

Regional Council of Southwest Finland

Suomen liitto

EU-ohjelmakauden 2000 - 2006 hanketoiminta Varsinais-Suomessa

Julkaisija: Varsinais-Suomen liitto

ISBN 952-5599-36-1

2008

***EU-ohjelmakauden 2000 - 2006 hanketoiminta
Varsinais-Suomessa***

Varsinais-Suomen liitto

S I S Ä L T Ö

Aluksi	5
2. Yhteenveto	7
3. Sammanfattning	13
4. Alueittainen tarkastelu	19
4.1 Loimaan seutukunta	19
4.2 Salon seutukunta	22
4.3 Turun seutukunta	24
4.3.1 Itä-Turun alue	25
4.3.2 Turun seutukunnan muu alue (pl. Itä-Turku)	27
4.4 Turunmaan seutukunta	30
4.5 Vakka-Suomen seutukunta	32
4.6 Maakunnalliset hankkeet	35
Liitteet	38

Raportin tarkasteluajanjakso on EU-ohjelmakausi 2000 – 2006. Ohjelmakauden mittainen periodi antaa riittävän laajan aineiston analyysin tekemiseen. Varsinais-Suomessa seutukunnilla on ollut keskeinen merkitys aluekehitystyössä ja myös tässä tarkastelussa asiaa on lähestytty seutukuntajaoon pohjalta. Yhtenä tavoitteena on ollut hahmottaa sitä, miten eri ohjelmilla on toteutettu Varsinais-Suomen maakuntaohjelmaa. Aineiston on koontanut Varsinais-Suomen liitossa suunnittelijana työskennellyt Jukka Kangasniemi ja hänen työnsä pohjalta raporttia on muokattu liiton virastossa. Raporttiin on otettu mukaan muutamia keskeisiä taulukoita ja graafisia kuvioita. Lisää laajaan aineistoon pohjautuvia esityksiä on raportin liitteenä.

Analyysissä ovat mukana seuraavien rahoituslähteiden Varsinais-Suomeen kohdistuvat hankkeet:

- Tavoite 2 (+siirtymäkausi)

- o tarkoituksena tukea rakenteellisissa vaikeuksissa olevien alueiden taloudellista ja sosiaalista uudistamista. Tämä tapahtuu tukemalla alueen yritysten toimintaa, nostamalla alueen kansalaisten osaamisen tasoa sekä parantamalla alueen yhdyskuntien rakenteita ja ympäristön tilaa

- Tavoite 3

- o kehittämisohjelma, jolla etsitään, kokeillaan ja tuotetaan uusia näkökulmia ja levitetään hyviä käytäntöjä suomalaisen työvoima-, elinkeino- ja koulutuspolitiikkaan

- VALMA (alueellinen maaseutuohjelma)

- o pyritään parantamaan yritystoiminnan mahdollisuuksia ja vahvistamaan maatilojen taloudellisia edellytyksiä. Kyliin luodaan houkuttelevia asuin- ja työympäristöjä, ympäristöstä ja maisemasta huolehditaan sekä erilaisiin hyvinvointi- ja kulttuuripalveluihin panostetaan.

- ELMA

- o tavoitteena edistää maaseutuyritysten investointeja, uutta yritystoimintaa sekä yrittäjyyteen liittyvää osaamista ja neuvontaa. Lisäksi maaseutualueita ja kyliä kehitetään hyvinä ympäristöinä asumiselle, työnteolle ja yrittämiselle. VALMA ohjelman kansallinen jatko vuodesta 2006.

- Etelä-Suomen ja Viron Interreg IIIA

- o tuetaan rajanylittävien osaamiskeskittymien ja yhteisten kärkealojen kehittämistä sekä uudenlaisten toimintatapojen eteenpäin viemistä, kokemusten ja hyvien esimerkkien levittämistä.

- Saaristo Interreg IIIA

- o tärkein toimintalinja elinkeinoelämän kehittäminen, johon sisältyvät mm. matkailua ja peruselinkeinoja koskevat toimenpiteet. Mukana myös ympäristö toimintalinja.

- Leader + (I samaa bät ja Varsinais-Suomen jokivarsikumppanit)

- o paikalliset maaseudun kehittämishankkeet. Toimien suunnittelusta ja täytäntöönpanosta vastaavat paikalliset toimintaryhmät, jotka muodostuvat maaseudun paikallisista yhteisöistä ja kuntien edustajista

- EQUAL

- o tavoitteena löytää uusia keinoja ja ratkaisumalleja kokonaisvaltaisen lähestymistavan avulla syrjäytymisen sekä kaikenlaisen syrjinnän ja epätasa-arvon ehkäisemiseksi ja poistamiseksi työmarkkinoilla.

- Maakunnan kehittämisraha

- o elinkeinotoimintaa ja muuta maakuntaohjelman toteuttamista edistävät kehittämishankkeet

Rahoituslähteistä Tavoite 3, VALMA, Etelä-Suomen ja Viron Interreg IIIA, EQUAL, ELMA sekä maakunnan kehittämisraha kattoivat koko maakunnan alueen. Tavoite 2 -ohjelma kohdistui pääosin Vakka-Suomen ja Turunmaan seutukuntiin sekä Itä-Turun alueelle. Lisäksi mukana oli saaristolain mukaisia saaristo- ja saaristo-osakuntia. Tavoite 2 -ohjelman siirtymäkauden alueet kattoivat Loimaan seutukunnan ja osan Salon seutukuntaa. Saaristo Interreg ohjelma kohdistui nimen mukaisesti maakunnan saaristoalueille. Leader-toimintaryhmistä I samma båt toimi saaristoalueella ja Varsinais-Suomen jokivarsikumppanien pääasiallinen toimintakenttä oli Loimaan seutukunta.

Analyysin tiedot on kerätty Varsinais-Suomen hankeverkosta (www.vshanke.info), jonne rahoittajaviranomaiset ovat tallentaneet kaikki niiden käsittelyyn tulleet EU-hankkeet ohjelmakaudella 2000 - 2006. Varsinais-Suomen liiton osalta hankeverkosta löytyvät myös kansalliset maakunnan kehittämisrahahankkeet. Myös ohjelmakauden 2007 - 2013 hankkeet tullaan tallentamaan vastaavantyyppiseen Varsinais-Suomen hankeverkkoon 2007 - 2013 (www.vshanke2007.info). Hankeverkoissa on julkiset osiot, joista kuka tahansa pystyy katsomaan myönteisen rahoituspäätöksen saaneet hankkeet.

2. Yhteenveto

Varsinais-Suomen väkiluku¹ oli vuoden 2007 lopussa 459 235 (v. 1999 lopussa 447 103) ja työttömyysaste² vuonna 2007 6,9 % (v. 2000 11,5 %).

Varsinais-Suomi on yksi Suomen keskeisimmistä maatalouden ja teollisuuden tuotantoalueista ja maakunnan teollisuus on monipuolista. Vahvimmat teollisuudenalat ovat elintarvike-, sähkötekninen ja kuluneuvoteollisuus, joiden osuus on maan keskiarvoon verrattuna korkea. Maakunnan väkiluku on jatkanut kasvuaan, mutta väestönkasvu on hidastunut. Työttömyys on laskenut huomattavasti ja työllisten määrä on ylittänyt lamaa edeltäneen tason.

Hanketoiminta Varsinais-Suomessa

Varsinais-Suomessa rahoitettiin EU-ohjelmakauden 2000 - 2006 aikana sekä kansallisesti että EU-rahoituksen turvin yhteensä 3263 päätöstä 226,3 milj. euron tukisummalla. Myönnetty tuki oli keskimäärin 69 400 euroa.

Hankeverkossa on tilastoitu päätökset. Niiden kohdalla voi olla kysymys myös jatkorahoituksen myöntämisestä. Näin ollen hankkeita on tosiasiallisesti vähemmän kuin päätöksiä. Tässä selvityksessä päätösten sijasta puhutaan hankkeista.

Alueiden saamien tukien suuruuteen vaikuttivat monet seikat. Olennaista näytti olevan se, kuuluiko alue EU-tavoite 2 -tukialueeseen. Tukia myönnettäessä otettiin myös huomioon alueiden erityisongelmat. Esimerkiksi Vakka-Suomen seutukunta on äkillinen rakennemuutosalue vuosina 2004 - 2008. Lisäksi on syytä mainita, että Salon ja Turun seutukunnat sekä Vakka-Suomi olivat koko tarkasteluajanjakson aluekeskusohjelman piirissä. Loimaan seutukunta ja Turunmaa kuuluivat seutukokeiluun. Turun seutukunnan tukea nosti lisäksi Varsinais-Suomen osaamiskeskuksen sijainti maakuntakeskuksessa, joskin osaamiskeskuksen toiminnalla tuettiin koko maakunnan kehittymistä.

Maakuntaan saatua hankerahoitusta on tarkasteltu seutukunnittain taulussa 1. Siitä voidaan huomata, että jaetut avustukset ovat jakautuneet melko epätasaisesti. Rahoitettuja hankkeita oli eniten Vakka-Suomessa (640 hanketta), mihin vaikutti alueen vaikea työllisyystilanne ja vähiten Salon seutukunnassa (348 hanketta). Tilanne on toinen, kun tarkastellaan euromääräisten avustusten jakautumista. Eniten avustuksia myönnettiin maakunnallisiin hankkeisiin (91,4 milj. euroa). Seutukunnissa toteutettaviin hankkeisiin eniten rahaa sai Turun seutukunta (42,7 milj. euroa) ja vähiten Loimaan seutukunta (16,2 milj. euroa). Asukasta kohti mitattuna eniten tukea meni Turunmaalle (1165 euroa/asukas) ja vähiten sitä sai Turun seutukunta (135 euroa/asukas). Tässä tulee kuitenkin ottaa huomioon se, että maakunnallisten hankkeiden tuensaajat ovat usein Turun seutukunnasta, mikä nostaa seutukunnan saamien tukien määrää huomattavasti.

¹ Väestörekisterikeskus, tilanne 31.12.2007

² Työministeriö, vuoden keskiarvo

Taulu 1: Varsinais-Suomen seutukunnille asukasta kohden jaettu hanketuki (EU+valtio) EU-ohjelmakaudella 2000-2006

Seutukunta/alue	Asukasluku ohjelmakauden alkupuolella 31.12.2001	EU-ohjelmakaudella 2000–2006 toteutettujen hankkeiden määrä	EU-ohjelmakaudella 2000–2006 jaettu hankerahoitustuki (€)	EU-ohjelmakaudella 2000–2006 jaettu hankerahoitustuki (€/asukas)
Loimaan seutu	37 125	507	16 203 764	435
Salon seutukunta	62 528	348	13 459 170	215
Turunmaan seutukunta	22 888	567	26 668 656	1165
Turun seutukunta	285 682	622	42 702 770	135
- Itä-Turku	29 500	- 158	11 931 938	404
- muu alue	256 182	- 464	30 770 832	108
Vakka-Suomen seutukunta	41 070	640	35 920 524	875
Maakunnalliset hankkeet	449 293	579	91 381 073	203
Yhteensä	449 293	3 263	226 335 957	504

Hankkeet toimialoittain

Tarkasteltaessa maakunnassa toteutuneita hankkeita toimialoittain huomataan, että ylivoimaisesti eniten toteutettiin yritystukihankkeita (1238 kappaletta, 37,9 %). Muilla toimialoilla hankkeita oli paljon vähemmän. Seuraavaksi eniten toteutettiin hyvinvointia ja syrjäytymistä koskevia hankkeita (290 kappaletta, 8,9 %), ”muita hankkeita” (282 kappaletta, 8,6 %) ja kulttuurihankkeita (262 kappaletta, 8,0 %). Muihin hankkeisiin kuuluivat muun muassa osaamiskeskus- ja aluekeskushankkeet, jotka ovat monitoimialaisia ja osittain hallinnollisia hankkeita. Niiden toimialoittainen luokittelu on näin ollen vaikeaa. Tässä yhteydessä on syytä vielä mainita, että vähiten oli kansainvälisiä yhteistyöhankkeita (30 kappaletta, 0,9 %).

8

Hankkeiden lukumäärä ei yksinään anna selkeää kuvaa yhteiskunnan panostuksesta hanketoimintaan. Toimialojen merkitystä kuvaa ehkä paremmin se, kuinka paljon kullekin alalle annettiin avustusta. Näin tehtäessä huomataan, että kuva on erilainen kuin hankkeiden määrää yksinomaan tarkasteltaessa. Eniten rahoitusta ohjattiin koulutushankkeisiin (48,3 milj. euroa, 21,3 %), yritystukihankkeisiin (37,3 milj. euroa, 16,5 %) ja ”muihin hankkeisiin” (35,2 milj. euroa, 15,6 %). Tutkimus- ja kehittämistoiminta/teknologia (4,2 milj. euroa, 1,9 %) sai tyytyä vaatimattomimpaan osuuteen.

Hankkeiden kokoa voidaan parhaiten mitata toimialoittaisilla keskiarvoilla. Koulutushankkeet olivat saaneet suurimmat avustukset (207 700 euroa/hanke, 233 hanketta). Lisäksi maa- ja metsätalouteen liittyviä hankkeita (keskiarvo 157 500 euroa/hanke, 33 hanketta), infrastruktuurihankkeita (keskiarvo 140 300 euroa/hanke, 46 hanketta) ja maaseutuelinkeinohankkeita (133 300 euroa/hanke, 73 hanketta) tuettiin korkeilla summilla. Kulttuurihankkeiden avustukset olivat keskimäärin pienimmät (keskiarvo 33 000 euroa/hanke, 262 hanketta). Liitteessä olevien hankeluetteloiden perusteella voidaan tulla siihen johtopäätökseen, että kustannusarvioltaan suuret hankkeet ovat yleensä olleet luonteeltaan työvoiman koulutukseen ja työllistämiseen keskittyneitä tai toimialaa laajasti kehittäviä hankkeita. Kooltaan pienemmät hankkeet ovat olleet ennemminkin maantieteelliseltä alueeltaan suppeampia täsmähankkeita.

Taulu 2. Varsinais-Suomessa myönnetty hanketuki (EU+valtio) EU-ohjelmakaudella 2000 - 2006 toimialoittain

Toimiala	Myönnetty			Hankkeiden määrä	Tuen osuus %	Hankkeiden osuus %
	tuki (€)	Keskiarvo	Mediaani			
Hyvinvointi ja syrjäytymisen ehkäisy	23 487 924	80 993	35 000	290	10,4	8,9
Infrastruktuurihankkeet	6 452 688	140 276	93 796	46	2,9	1,4
Koulutushankkeet	48 286 191	207 237	101 262	233	21,3	7,1
Kulttuurihankkeet	8 637 267	32 967	19 761	262	3,8	8,0
Kv. yhteistyöhankkeet	1 448 202	48 273	28 997	30	0,6	0,9
Maa- ja metsätalous	5 195 908	157 452	80 000	33	2,3	1,0
Maaseutuelinkeinot	9 729 411	133 280	47 404	73	4,3	2,2
Matkailuhankkeet	13 677 447	70 141	37 506	195	6,0	6,0
Muut hankkeet	35 202 852	124 833	63 032	282	15,6	8,6
Tietoyhteiskuntahankkeet	4 812 185	124 833	33 000	67	2,1	2,1
Tutkimus ja- kehittämishankkeet (teknotologia)	4 233 409	61 353	36 800	69	1,9	2,1
Ympäristöhankkeet	9 664 701	45 162	23 995	214	4,3	6,6
Yritysten toimintaympäristö (yleiset yritystoiminnan kehittämishankkeet)	18 190 046	78 745	47 610	231	8,0	7,1
Yritystukihankkeet	37 317 726	30 144	14 409	1 238	16,5	37,9
YHT.	226 335 957			3 263		

Hankkeet ohjelmittain

Ohjelmien merkitys maakunnan kehittämisessä vaihtelee sekä sisällön että ohjelmien rahoituskehysten mukaan. Tarkasteltavana ohjelmakaudella tukea myönnettiin seuraavasti:

Ohjelma	Tukisumma (milj. euroa)
- Tavoite 2	68,2
- Tavoite 3	65,8
- alueellinen maaseutuohjelma VALMA	47,2
- maakunnan kehittämisraha/maakuntaohjelma	14,4
- EQUAL	13,1
- Leader+	7,3
- Interreg IIIA Saaristo	4,7
- Interreg IIIA, Etelä-Suomi/Viro	3,4
- ELMA	2,3
- Yhteensä	226,3

Kuten edellä olevasta huomataan, EU-ohjelmien merkitys hankerahoituksessa oli erittäin suuri. Kansalliset rahat (maakuntaohjelma, ELMA) merkitsevät ainoastaan 16,7 milj. euron tukisummaa (7,4 %). Tässä tarkastelussa eivät ole olleet mukana muut kansalliset kehittämisrahat, kuten esim. TEKES-rahoitus, jonka määrärahat ovat erittäin suuret.

Tavoite 2 -ohjelma oli rahoitukseltaan ja myös hankkeiden lukumäärällä mitattuna mittavin ohjelma. Tarkastelujaksolla siitä rahoitettiin 1107 hanketta (33,9 %). Myös VALMA:sta rahoitettujen hankkeiden määrä oli suuri (987 hanketta, 30,2 %). Muista ohjelmista rahoitettiin hankkeita huomattavasti vähemmän. Tavoite 3 -ohjelmasta saatiin rahoitus 333 hankkeelle (10,2 %), Leader+ -ohjelmasta 340 hankkeelle (10,4 %), kansallisista rahoista 247 hankkeelle (7,6 %). Muista ohjelmista tuettujen hankkeiden määrä jäi huomattavasti pienemmäksi (44-83 hanketta/ohjelma).

Hankkeiden koko kertoo paljon rahoitusohjelmien luonteesta. Suurimmat avustukset myönnettiin ESR-ohjelmista EQUAL (214 000 euroa/hanke) ja tavoite 3 (197 500 euroa/hanke). Pienimmät avustukset myönnettiin Leader + -ohjelmasta (21 400 euroa/hanke).

Hankkeet rahoittajatahon mukaan

TE-keskuksen työvoimaosasto hallinnoi tavoite 3 –ohjelmaa ja alueellisella tasolla EQUAL-ohjelmaa sekä myönsi rahoitusta myös Interreg IIIA Viro -ohjelmasta. Näin ollen on ymmärrettävää, että työvoimaosaston myöntämien tukien määrä on suurempi kuin muiden viranomaisten myöntämät tuet (74,4 milj. euroa, 32,9 %). TE-keskuksen maaseutuosasto hallinnoi alueellista maaseutuohjelmaa VALMAA, kansallista maaseutuohjelmaa ELMAA sekä Leader + -ohjelmaa ja myönsi rahoitusta myös Interreg IIIA Saaristo –ohjelmasta. Osasto myönsi tukea yhteensä 57,2 milj. euroa (25,3 %). TE-keskuksen yritysosastolla oli käytettävissä tavoite 3 ja tavoite 2-ohjelmärahaa. Se myönsi tukia 40,4 milj. euron edestä (17,8 %). Varsinais-Suomen liitolla oli käytettävissään maakunnan kehittämisraha (osaamiskeskus- ja aluekeskusohjelmat, seutukokeilu ja vapaa maakunnan kehittämisraha) sekä osa tavoite 2, Interreg IIIA Viro- ja Interreg IIIA Saaristo –ohjelmien varoista. Liitto myönsi avustuksia yhteensä 30,5 milj. euroa (13,5 %). Länsi-Suomen lääninhallituksella oli käytettävissään tavoite 2-ohjelman, Interreg IIIA Viro- ja Interreg IIIA Saaristo –ohjelmien rahoja 12,6 milj. euroa (5,6 %). Lounais-Suomen ympäristökeskus myönsi tavoite 2 –ohjelmataukia sekä avustuksia Interreg IIIA Viro- ja Interreg IIIA Saaristo –ohjelmista (9,0 milj. euroa, 4,0 %). Myös liikenneministeriön alueviranomaisten (tiepiiri ja merenkulkupiiri) käytössä oli tavoite 2 –rahaa (1,7 milj. euroa). Sosiaali- ja terveysministeriö myönsi alueelle tavoite 2- tukea (0,5 milj. euroa, 0,2 %).

10

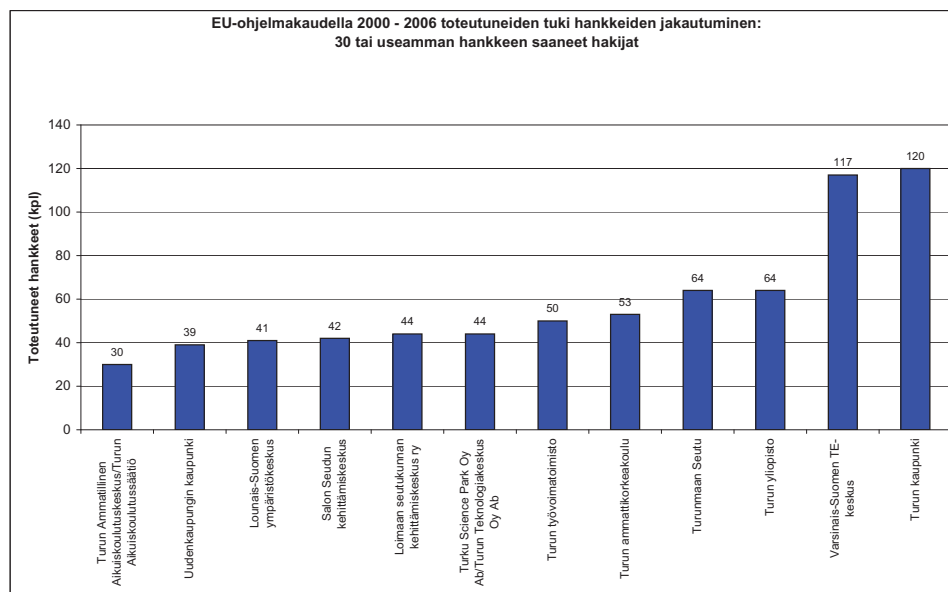
Mittavia hankekohtaisia avustuksia jakoivat TE-keskuksen työvoimaosasto (keskiarvo 191 800 euroa/hanke), liikenneministeriö (keskiarvo 187 300 euroa/hanke), sosiaali- ja terveysministeriö (keskiarvo 175 500 euroa/hanke) ja Länsi-Suomen lääninhallitus (keskiarvo 101 400 euroa/hanke).

Hankkeet hakijatahon mukaan

Kun avustuksen saajat ryhmiteltiin, voitiin havaita, että yritykset olivat saaneet lukumääräisesti eniten myönteisiä rahoituspäätöksiä (1315 kpl ja 40,3 % osuus hakijoista). Toiseksi suurin tuensaajataho oli yhdistykset (722 kpl ja 22,1 %). Muita paljon tukea saaneita tahoja olivat oppilaitokset (350 kpl, 10,7 %) ja kunnat (341 kpl, 10,5 %).

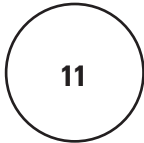
Myönnetyn hankerahoituksen suurin euromääräinen osuus jaettiin valtion aluehallintoviranomaisille (60,5 milj. euroa, 26,8 %). Yhdistykset (42,6 milj. euroa, 18,8 %) ja yritykset (42,6 milj. euroa, 18,8 %) saivat lähes viidenneksen ja oppilaitoksetkin seitsemäsosan (32,7 milj. euroa, 14,5 %) jaetusta tuesta.

Taulu 3. 30 tai sitä useamman myönteisen rahoituspäätöksen saaneet hakijat

Edellä olevasta taulusta voidaan nähdä, että hankepäätökset ovat joiltakin osin kasautuneet samoille hakijoille. On selvää, että seutukuntien kehittämiskeskuksat alueensa kuntien edustajina ovat usein hakijoina ja myös tuen saajina. Tarkasteluajanjaksona kehittämiskeskuksille on myönnetty tukia seuraavasti:

- Turunmaa 64 myönteistä tukipäätöstä
- Loimaa 44 myönteistä tukipäätöstä
- Salo 42 myönteistä tukipäätöstä
- Vakka-Suomi 24 myönteistä tukipäätöstä
- Turku 21 myönteistä tukipäätöstä

Yliopistojen ja korkeakoulujen osuus tuen saajista on kasvanut niiden saaman ”kolmannen tehtävän” myötä. Pelkästään Turun yliopistolle on myönnetty tukea 64 projektiin ja Turun ammattikorkeakoululle 53 hankkeeseen. Valtion alueviranomaisista eniten hankkeita ovat toteuttaneet TE-keskus (117 hanketta) ja Lounais-Suomen ympäristökeskus (41 hanketta). Kunnista tuen saajien lista kärjessä on Turun kaupunki. Se on saanut rahoituksen peräti 120 hankkeeseen. Lisäksi yli 30 hanketta toteuttaneita tahoja ovat Turun työvoimatoimisto (50 hanketta), Turku Science Park Oy (44 hanketta), Uudenkaupungin kaupunki (39 hanketta) ja Turun ammatillinen aikuiskoulutuskeskus (30 hanketta).

Maakuntaohjelman toteuttaminen

Varsinais-Suomen maakunnan kehittämissuohjelmassa 2000 - 2004 ja Varsinais-Suomen maakuntaohjelmassa 2005 - 2008 toimintalinjat ovat samat (sulkuihin merkitty viimeksi mainitun ohjelman toimintalinjojen nimet)

1. *Osaaminen* (Osaamisella ja luovuudella varmistetaan maakunnan kilpailukyky)
2. *Elinkeinoelämä* (Elinkeinoelämän menestymisellä turvataan maakunnan menestyminen)
3. *Asema ja infrastruktuuri* (Varsinais-Suomesta merkittävä Itämeren keskus)
4. *Hyvinvointi* (Lisätään aktiivisia toimenpiteitä hyvinvoinnin turvaamiseksi)
5. *Ympäristö* (Ympäristöstä tehdään maakunnan vetovoimatekijä)

Maakuntaohjelman toteuttamisessa sitä tarkentavilla EU- ja kansallisilla ohjelmilla on olennainen rooli. Näistä EU-, osaamis- ja aluekeskusohjelmien merkitys korostuu, koska niiden toteuttamista varten on varattu erilliset määrärahat valtion tulo- ja menoarviossa. Ohjelmien välillä on keskinäinen työnjakko.

Maakunnan kehittämisohjelmassa 2000-2004 on osoitettu aluekehittämisrahojen ohjeellinen jakautuminen toimintalinjoihin. Sitä on seuraavassa taulussa verrattu maakunnassa toteutettujen hankkeiden jakaumaan.

Taulu 4. Varsinais-Suomen maakuntaohjelman toimintalinjojen toteutuminen seutukunnissa EU-ohjelma-

Seutukunnat / Maakuntaohjelma	Osaaminen	Elinkeinoelämä	Asema ja infrastruktuuri	Hyvinvointi	Ympäristö	Muut hankkeet	Yhteensä
Hankkeet yhteensä	564	1837	76	290	214	282	3263
Rahoitus yht. milj. €	61,2	88,9	7,9	23,5	10,0	35,2	226,3
Rahoitus yhteensä, %	27,0	39,3	3,5	10,4	4,4	15,6	100,0
Ohjeellinen jakauma, %	15	35	15	20	15		100,0

Taulusta voidaan havaita, että aluekehittämisrahoja ei ole pystytty käyttämään suunnitellulla tavalla. Suunniteltua huomattavasti enemmän on panostettu etenkin toimintalinjaan osaaminen. Toimintalinjaan elinkeinoelämä on suunnattu varoja vain vähän enemmän kuin pidettiin ohjenuorana. Hyvinvointiin panostettiin ainoastaan puolet tavoitteena olleesta rahamäärästä. Muiden toimintalinjojen (asema ja infrastruktuuri sekä ympäristö) osuus jää huomattavasti alle tavoitteen, neljäsosaan tavoitteesta. Tulee kuitenkin muistaa, että infrastruktuurihankkeiden rahoitus tapahtuu pääosin suoraan valtion tulo- ja menoarviosta.

3. Sammanfattning

I slutet av år 2007 var folkmängden³ i Egentliga Finland 459 235 (447 103 i slutet av år 1999) och arbetslöshetsgraden⁴ år 2007 var 6,9 % (11,5 % år 2000).

Egentliga Finland är en av Finlands mest centrala producenter inom jordbruk och industri och landskapets industri är mångsidig. Livsmedels-, elektrotekniska och kommunikationsmedelsindustrin är starka industribranscher, vars andel är hög jämfört med landets medelvärde. Landskapets folkmängd har fortsatt växa men befolkningstillväxten har saktat ner. Arbetslösheten har sjunkit betydligt och antalet arbetande har överskridit nivån före depressionen.

Projektverksamheten i Egentliga Finland

I Egentliga Finland finansierades sammanlagt 3263 beslut både nationellt och med EU-finansiering med en stödsumma på 226,3 miljoner euro under EU:s programperiod 2000 - 2006. Det beviljade stödet var i medeltal 69 400 euro.

Inom projektnätverket har besluten statistikförts. I dessa fall kan det även vara fråga om beviljad fortsatt finansiering. Således finns det färre projekt än beslut. I denna utredning behandlas beslut istället för projekt.

Flera saker har inverkat på storleken på de stöd som beviljats regionerna. Väsentligt tycktes vara ifall regionen hörde till EU:s mål 2-stödområde. Vid beviljandet av stöd togs även regionernas särproblem i beaktande. Till exempel Vakka-Suomi region är ett hastigt påkommet strukturomvandlingsområde under åren 2004 - 2008. Därtill är det skäl att nämna att Salo och Åbo region samt Vakka-Suomi region var i regioncentraprogrammet under hela granskningsperioden. Loimaa ekonomiska region och Åboland hörde till regionförsöket. Åbo ekonomiska regions stöd höjdes av Egentliga Finlands kompetenscenters läge i landskapscentret, om också hela landskapets utveckling stöddes av kompetenscentrets verksamhet.

Landskapets erhållna projektfinansiering har granskats regionvis i tabell 1. Där kan man se att de utdelade bidragen har fördelats tämligen ojämnt. Finansierade projekt fanns mest i Vakka-Suomi region (640 projekt), vilket påverkades av regionens svåra sysselsättningsläge och minst i Salo region (348 projekt). Situationen är en annan då fördelningen av bidragen i euro granskas. Landskapsmässiga projekt (91,4 miljoner euro) beviljades flest bidrag. Av de i ekonomiska regionerna föverkligade projekten fick Åbo ekonomiska region mest pengar (42,7 miljoner euro) och Loimaa ekonomiska region fick minst (16,2 miljoner). Mätt per invånare fick Åboland mest stöd (1165 euro/invånare) och Åbo ekonomiska region fick minst (135 euro/invånare). Här bör dock uppmärksammas att de landskapsmässiga projektens stödmottagare ofta är från Åbo region, vilket betydligt ökar på regionens erhållna bidrag.

³ Befolkningsregisterscentralen, situationen 31.12.2007

⁴ Arbetsministeriet, årets medeltal

Tabell 1: Per invånare fördelat projektstöd i Egentliga Finlands ekonomiska regioner (EU+staten) under EU:s programperiod 2000 - 2006

Ekonomisk region/område	Folkmängd vid programperiodens början 31.12.2001	Antal förverkligade projekt under EU:s programperiod 2000-2006	Utdelad projektfinansiering (€) under EU:s programperiod 2000-2006	Utdelad projektfinansiering (€/invånare) under EU:s programperiod
Loimaa region	37 125	507	16 203 764	435
Salo ek. region	62 528	348	13 459 170	215
Åbolands ek. region	22 888	567	26 668 656	1165
Åbo ek. region	285 682	622	42 702 770	135
- Östra Åbo	29 500	- 158	11 931 938	404
- annat område	256 182	- 464	30 770 832	108
Vakka-Suomi ek. region	41 070	640	35 920 524	875
Landskapsmässiga projekt	449 293	579	91 381 073	203
Sammanlagt	449 293	3 263	226 335 957	504

Projekten enligt verksamhetsområde

Vid granskningen av de i landskapet förverkligade projekten enligt verksamhetsområde lägger man märke till att överlägset mest realiserades företagsstödprojekt (1238 stycken, 37,9 %). I andra branscher fanns mycket färre projekt. Nästmest förverkligades projekt om välmående och utanförskap (290 stycken, 8,9 %), "övriga projekt" (282 stycken, 8,6 %), or kulturprojekt (262 stycken, 8,0 %). Till de övriga projekten hörde bland annat kompetens – och regioncentraprojekten, som fungerar inom åtskilliga branscher och delvis administrativa projekt. Således är det svårt att klassificera dem enligt bransch. I detta sammanhang är det ännu skäl att nämna att det fanns minst av internationella samarbetsprojekt (30 stycken, 0,9 %).

Antalet projekt i sig ger inte en klar bild över samhällets engagemang i projektverksamheten. Verksamhetsområdenas betydelse återges kanske bättre på basen av hur mycket stöd var bransch fick. I detta fall märker man att bilden är annorlunda än när man enbart granskar antalet projekt. Mest finansiering hänvisades till skolningsprojekt (48,3 miljoner euro, 21,3 %), företagsstödprojekt (37,3 miljoner euro, 16,5 %) och "övriga projekt" (35,2 miljoner euro, 15,6 %). Forsknings – och utvecklingsverksamhet/teknologi (4,2 miljoner euro, 1,9 %) fick nöja sig med en anspråkslösare andel.

Projektens storlek kan bäst mätas med medeltalen branschvis. Skolningsprojekten hade fått de största bidragen (207 700 euro/projekt, 233 projekt). Därutöver stöddes, med höga summor, projekt i anknytning till jord – och skogsbruk (medeltal 157 500 euro/projekt, 33 projekt), infrastrukturprojekt (medeltal 140 300 euro/projekt, 46 projekt) och landsbygdsnäringsprojekt (133 300 euro/projekt, 73 projekt). Kulturprojektens bidrag var i genomsnitt små (medeltal 33 000 euro/projekt, 262 projekt).

På basen av de bifogade projektlisorna kan man dra slutsatsen att de projekt vars kostnadsberäkning varit stor i regel har fokuserat på arbetskraftens skolning och sysselsättning eller de har utvecklat branschen i stor utsträckning. De till sin storlek mindre projekten har snarare, till sitt geografiska område, varit kortsiktigare precisionsprojekt.

Tabell 2. Branschvis beviljat projektstöd i Egentliga Finland (EU+staten) under EU:s programperiod 2000-2006

Verksamhetsområde	Beviljat stöd (€)	Medeltal	Median	Antal projekt	Stödets andel %	Projektens andel %
Välfärd och förebyggande av utslagning	23 487 924	80 993	35 000	290	10,4	8,9
Infrastrukturprojekt	6 452 688	140 276	93 796	46	2,9	1,4
Skolningsprojekt	48 286 191	207 237	101 262	233	21,3	7,1
Kulturprojekt	8 637 267	32 967	19 761	262	3,8	8,0
Internationella samarbetsprojekt	1 448 202	48 273	28 997	30	0,6	0,9
Jord – och skogsbruk	5 195 908	157 452	80 000	33	2,3	1,0
Landsbygdsnäring	9 729 411	133 280	47 404	73	4,3	2,2
Turismprojekt	13 677 447	70 141	37 506	195	6,0	6,0
Övriga projekt	35 202 852	124 833	63 032	282	15,6	8,6
Informationssamhällesprojekt	4 812 185	124 833	33 000	67	2,1	2,1
Forsknings – och utvecklingsprojekt (teknologi)	4 233 409	61 353	36 800	69	1,9	2,1
Miljöprojekt	9 664 701	45 162	23 995	214	4,3	6,6
Företagsverksamhetsprojekt	18 190 046	78 745	47 610	231	8,0	7,1
Företagsstödprojekt	37 317 726	30 144	14 409	1 238	16,5	37,9
TILLSAMMANS	226 335 957			3 263		

Projektet enligt program

Programmets betydelse för landskapets utveckling varierar både enligt innehåll och programmets budgetram. Under granskning varande programperioden beviljades följande bidrag:

Program	Stödsumma (miljoner euro)
- Mål 2	68,2
- Mål 3	65,8
- regionala landsbygdsprogrammet VALMA	47,2
- landskapets utvecklingspengar/landskapsprogram	14,4
- EQUAL	13,1
- Leader+	7,3
- Interreg IIIA Skärgården	4,7
- Interreg IIIA, Södra Finland/Estland	3,4
- ELMA	2,3
- Sammanlagt	226,3

15

Som man ovan märker var EU-programmets betydelse för projektfinansieringen mycket stor. Nationella pengar (landskapsprogrammet, ELMA) innebär en stödsumma på endast 16,7 miljoner euro (7,4 %). I denna granskning har inte övriga nationella utvecklingspengar tagits i beaktande, som till exempel TEKES-finansieringen, vars anslag var väldigt stor.

Mål 2 -programmet var mest omfattande till sin finansiering och även mätt med antalet projekt. Under granskningsperioden finansierade det 1107 projekt (33,9 %). Också de ur VALMA finansierade projektens antal var stort (987 projekt, 30,2 %). Ur de andra programmen finansierades betydligt färre projekt. Ur Mål 3 -programmet fick man finansiering för 333 projekt (10,2 %), ur Leader+ - programmet finansiering för 340 projekt (10,4 %), och ur nationella pengar finansiering för 247 projekt (7,6 %). Antalet projekt som finansierats ur andra program var betydligt färre (44-83 projekt/program).

Projektens storlek säger en hel del om finansieringsprogrammets natur. De största bidragen beviljades ur ESR-programmen EQUAL (214 000 euro/projekt) och mål 3 (197 500 euro/projekt). De minsta bidragen beviljades ur Leader + -programmet (21 400 euro/projekt).

Projektet enligt finansör

TE-centralens arbetskraftsavdelning förfogar över mål 3 -programmet och EQUAL -programmet på en regional nivå, samt beviljade finansiering ur Interreg IIIA Estland -programmet. Således är det förståeligt att arbetskraftsavdelningens antal beviljade stöd är större än andra myndigheters beviljade stöd (74,4 miljoner euro, 32,9 %). TE-centralens landsbygdsavdelning förfogar över det regionala landsbygdsprogrammet VALMA, det riksomfattande landsbygdsprogrammet ELMA samt Leader+ -programmet och beviljade finansiering även ur Interreg IIIA Skärgården -programmet. Avdelningen beviljade understöd för sammanlagt 57,2 miljoner euro (25,3 %). TE-centralens företagsavdelning hade mål 3 och 2 -programmets pengar till sitt förfogande. Instansen beviljade understöd för 40,4 miljoner euro (17,8 %). Egentliga Finlands förbund hade landskapets utvecklingspengar till sitt förfogande (kompetens- och regioncentraprogrammen, regionförsök och landskapets fria utvecklingskapital) samt en del av mål 2, Interreg IIIA Estland- och Interreg IIIA Skärgården -programmets tillgångar. Förbundet beviljade stöd för sammanlagt 30,5 miljoner euro (13,5 %). Länsstyrelsen i Sydvästra Finlands län hade mål 2-programmets, Interreg IIIA Estland- och Interreg IIIA Skärgården -programmets pengar till sitt förfogande 12,6 miljoner euro (5,6 %). Sydvästra Finlands miljöcentral beviljade mål 2-programmets stöd samt bidrag ur Interreg IIIA Estland- och Interreg IIIA Skärgården -programmen (9,0 miljoner euro, 4,0 %). Även trafikministeriets regionala myndigheter (vägdistriktet och sjöfartsdistriktet) hade mål 2 -pengar till sitt förfogande (1,7 miljoner euro). Social- och hälsovårdsministeriet beviljade regionen stöd från mål 2 (0,5 miljoner euro, 0,2 %).

Omfattande projektspecifika stöd beviljades av TE-centralens arbetskraftsavdelning (medeltal 191 800 euro/projekt), trafikministeriet (medeltal 187 300 euro/projekt), social – och hälsovårdsministeriet (medeltal 175 500 euro/projekt) och Länsstyrelsen i Sydvästra Finlands län (medeltal 101 400 euro/projekt).

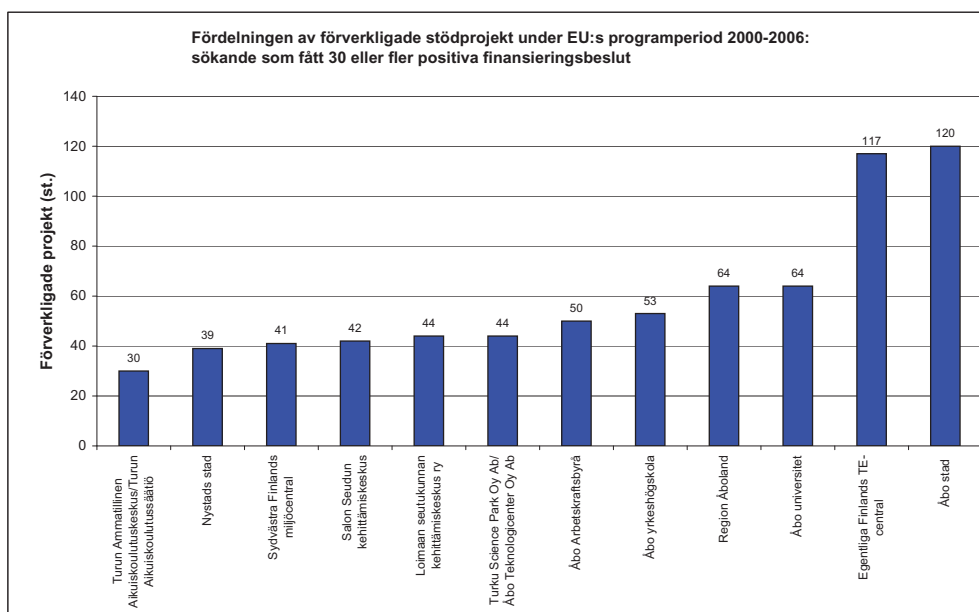
Projektet enligt sökande

Då stödmottagarna grupperades kom det fram att företagen siffermässigt hade fått mest beviljade finansieringsbeslut (1315 stycken och 40,3 % av sökande). Näst största stödmottagaren var föreningarna (722 stycken och 22,1 %). Andra som fick mycket stöd var läroanstalterna (350 stycken, 10,7 %) och kommunerna (341 stycken, 10,5 %).

Den största projektfinansieringen i euron tilldelades statens distriktsförvaltningsmyndighet (60,5 miljoner euro, 26,8 %). Föreningarna (42,6 miljoner euro, 18,8 %) och företagen (42,6 miljoner euro, 18,8 %) fick nästan en femtedel och även läroanstalterna en sjundedel (32,7 miljoner euro, 14,5 %) av det utdelade understödet.

Tabell 3 Sökande med 30 eller fler positiva finansieringsbeslut

I föregående tabell kan man se att projektbesluten delvis har hopat sig på samma sökanden. Det är klart att de ekonomiska regionernas utvecklingscenter ofta som sina regionkommuners representater är sökanden och också stödmottagare. Under granskningsperioden har följande stöd beviljats utvecklingscentren:

- Åboland 64 positiva stödbeslut
- Loimaa 44 positiva stödbeslut
- Salo 42 positiva stödbeslut
- Vakka-Suomi 24 positiva stödbeslut
- Åbo 21 positiva stödbeslut

Universitetens och högskolornas andel av stödmottagarna har vuxit i samband med deras "tredje uppgift". Enbart Åbo universitet har beviljats understöd för 64 projekt och Åbo yrkeshögskola för 53 projekt. Av statens regionala myndigheter har TE-centralen (117 projekt) och Sydvästra Finlands miljöcentral (41 projekt) förverkligat flest projekt. Åbo stad toppar listan för kommunstödmottagare. Rentav 120 projekt beviljades understöd. Därutöver har över 30 projekt förverkligats av Åbo arbetskraftsbyrå (50 projekt), Turku Science Park Ab (44 projekt), Nystads stad (39 projekt) och Turun ammatillinen aikuiskoulutuskeskus (30 projekt).

Förverkligandet av landskapsprogrammet

Handlingslinjerna är samma för Egentliga Finlands landskaps utvecklingsprogram 2000 - 2004 och Egentliga Finlands landskapsprogram 2005-2008 (inom parentes har benämningen på det sistnämnda programmet handlingslinjer märkts)

1. *Kunnande* (Med kunnande och kreativitet försäkras landskapets konkurrenskraft)
2. *Näringsliv* (Med framgång inom näringslivet tryggas landskapets framgång)
3. *Position och infrastruktur* (Egentliga Finland skall bli ett betydande center för Östersjön)
4. *Välstånd* (Aktiva åtgärder utökas för att trygga välfärden)
5. *Omgivningen* (Omgivningen görs till landskapets dragningskraftsfaktor)

EU- och riksomfattande program har en väsentlig roll vid förverkligandet av landskapsprogrammet. Av dessa framhävs EU-, kompetens- och regioncentraprogrammens betydelse, eftersom man för deras förverkligande reserverat separata anslag ur statens inkomst- och utgiftsstat. Mellan programmen råder en ömsesidig arbetsfördelning.

I landskapets utvecklingsprogram 2000 - 2004 har man utpekat regionutvecklingspengarnas ungefärliga fördelning enligt handlingslinjerna. I följande tabell har detta jämförts med fördelningen av de förverkligade projekten i landskapet.

Tabell 4. Förverkligandet av landskapsprogrammets handlingslinjer i Egentliga Finlands ekonomiska regioner under EU:s programperiod 2000-2006

Ekonomiska regioner/ Landskapsprogrammen	Kunnande	Näringsliv	Position och infrastruktur	Välfärd	Omgivning	Övriga projekt	Sammanlagt
Projekten sammanlagt	564	1837	76	290	214	282	3263
Finansiering sammanlagt miljoner €	61,2	88,9	7,9	23,5	10,0	35,2	226,3
Finansiering sammanlagt %	27,0	39,3	3,5	10,4	4,4	15,6	100,0
Ungefärlig fördelning, %	15	35	15	20	15		100,0

I tabellen kan noteras att man inte kunnat använda regionutvecklingspengarna på planerat sätt. Man har satsat på kunnandet av handlingslinjerna betydligt mer än planerat. Inom näringslivet har man satsat tillgångar på handlingslinjen endast en aning mer än vad rättesnöret angav. På välmående satsade man endast hälften av de tillgångar man hade som målsättning. De andra handlingslinjernas (position och infrastruktur samt omgivning) andel blev märkbart under det man hade som mål, en fjärdedel av målet. Man bör dock komma ihåg att infrastrukturprojekten huvudsakligen finansieras direkt ur statens inkomst- och utgiftsstat.

4. Alueittainen tarkastelu

4.1 Loimaan seutukunta

Loimaan seudun väkiluku⁵ oli vuoden 2007 lopussa 37 229 (v. 1999 lopussa 37 203) ja työttömyysaste⁶ vuonna 2007 5,8 % (v. 2000 9,7 %).

Loimaan seutukunta on perinteisesti ollut maatalousvaltaista aluetta ja sen bkt on ollut alhainen. Maatalouden rakennemuutos on ollut voimakas ja se tulee jatkumaan myös lähitulevaisuudessa. Alueella ei ole suuria yksittäisiä työllistäjiä, mutta toisaalta seutukunnan yritysintensiivisyys on korkea. Alueen sijainti on hyvä kärkekolmion Turku - Tampere sivustalla. Keskeisellä sijalla seutukunnan kehittämisessä on ollut osaamisen keskittäminen ammattikorkeakoulun, ammatti-instituutin ja seudullisen kehittämiskeskuksen yhteistyönä. Elinkeinoelämän kasvua haetaan kansainvälisen toiminnan lisäämisestä.

Hanketoiminta Loimaan seutukunnassa

Loimaan seutukunnan alueella toteutettiin EU-ohjelmakauden 2000 - 2006 aikana sekä kansallisesti että EU-rahoituksen turvin 507 hanketta yhteensä 16,2 milj. euron tukisummalla. Hankkeet saivat tukea keskimäärin 32 000 euroa. Kun verrataan seutukunnan saamia tukia muuhun maakuntaan, huomataan että asukasta kohti laskettu tuki oli Loimaalla (435 euroa/asukas) pienempi kuin maakunnassa keskimäärin (504 euroa/asukas). Tähän vaikutti ennen kaikkea se, että alue oli määritelty tavoite 2 -ohjelman siirtymäkauden alueeksi, jolloin tukien määrä oli pienempi kuin varsinaisella tavoite 2 -ohjelma-alueella. Loimaan seutukunnan tukirahoituksessa huomaa selvästi seutukunnan pyrkimyksen yritystoiminnan, varsinkin pienteollisuuden, kasvattamiseen. Toinen alueen kehittämisen kannalta keskeinen piirre oli hyvinvointiin panostaminen.

Hankkeet toimialoittain

Tarkasteltaessa Loimaan alueen toteutuneita hankkeita toimialoittain, huomataan yritystukihankkeita olleen lukumääräisesti ylivoimaisesti eniten (283 hanketta ja 55,8 %). Seuraavaksi eniten oli kulttuuria (9,7 %) sekä hyvinvointia ja syrjäytymisen ehkäisyä koskevia hankkeita (8,5 %). Myös yritysten toimintaympäristöhankkeilla (4,5 %) ja ympäristöhankkeilla (4,5 %) oli merkittävä osuus. Loimaalla on paljon pieniä yrityksiä, joten yrityshankkeiden rahoittaminen tukee myös alueen kehittämistä ja on linjassa seutukunnan tavoitteiden kanssa. Yrityshankkeiden rahoitusosuus oli Loimaan seutukunnassa suhteellisesti suurempi kuin muualla maakunnan alueilla.

Tarkasteltaessa hankkeita toimialoittain saadun avustuksen suuruuden mukaan, tulos näyttää samankaltaiselta. Yritystukihankkeisiin on myönnetty eniten rahoitusta (6,5 milj. euroa, 40,3 %). Hyvinvointi ja syrjäytymisen ehkäisy kohoavat rahoitusosuudellaan toiseksi (2,8 milj. euroa, 17,5 %). Rahoituksen kannalta muita merkittäviä aloja ovat kulttuurihankkeet (1,2 milj. euroa, 7,6 %) ja yritysten toiminta-ympäristöhankkeet (1,1 milj. euroa, 7,2 %). Tämä kielii siitä, että hankerahoituksen euromääräinen osuus oli etenkin hyvinvoinnin ja syrjäytymisen osalta muita hankkeita suurempi.

⁵ Väestörekisterikeskus, tilanne 31.12.2007

⁶ Työministeriö, vuoden keskiarvo

Tilanne muuttuu, kun tarkastellaan hankkeita yksittäin. Suurimmilla avustussummilla oli tuettu infrastruktuurihankkeita (ka: 130 000 euroa/hanke, 2 hanketta), maa- ja metsätaloushankkeita (89 100 euroa/hanke, 8 hanketta). Seuraavaksi suurimmat summat saivat hyvinvointia ja syrjäytymisen ehkäisyä koskevat hankkeet (ka: 65 800 euroa/hanke). Melko suuren hankekohtaisen avustuksen saivat myös koulutushankkeet (ka: 50 800 euroa/hanke), yritysten toimintaympäristö-hankkeet (ka: 50 800 euroa/hanke) sekä tutkimus- ja kehittämishankkeet (ka: 47 700 euroa/hanke, 1 hanke). Muiden toimialojen hankkeiden saama tuki oli edellä mainittuja vaatimattomampi.

Hankkeet ohjelmittain

Loimaan seutukunnan luonteesta kertoo hyvin se, että hankkeiden lukumäärän mukaan tarkasteltuna eniten tukea alueelle saatiin alueellisesta maaseutuohjelma VALMA:sta, EU:n tavoite 2-ohjelmasta ja paikallisen toimintaryhmän Leader+ -ohjelmasta.

Kaikista rahoitetuista hankkeista (507 kappaletta) 37,3 % (189 hanketta) rahoitettiin VALMA:sta, 29,2 % (148 hanketta) tavoite 2-ohjelmasta ja 26,0 % (132 hanketta) Leader + -ohjelmasta. Järjestys oli sama kuin Salon seudulla, mutta siellä VALMA:lla oli huomattavasti selvemmin ykkösasema.

Kun tarkastellaan hankkeiden saamaa rahoitusta ohjelmittain huomataan, että Leader+-ohjelmasta saatiin rahaa eniten eli 6,5 milj. euroa ja seuraavaksi eniten VALMA:sta 5,2 milj.euroa sekä tavoite 2 -ohjelmasta 3,7 milj. euroa. Muita ohjelmista saadut rahat jäivät alle 0,5 milj. euron.

Tarkasteltaessa hankkeiden eri ohjelmista saatujen tukien keskiarvoja päästään seuraaviin summiin: Leader + 49 100 euroa/hanke, Valma 27 400 euroa/hanke, tavoite 3 -ohjelma 26 100 euroa/hanke, tavoite 2 -ohjelma 26 100 euroa/hanke, ELMA 17 600 euroa/hanke ja kansalliset 15 800 euroa/hanke.

Hankkeet rahoittajatahon mukaan

Rahoitusviranomaisittain tarkasteltaessa Loimaan seudulla toteutettiin lukumääräisesti ylivoimaisesti eniten TE-keskuksen maaseutuosaston rahoittamia projekteja (329 hanketta, 64,9 %). Tämä osuus oli myös maakuntien muihin seutukuntiin nähden selvästi korkein. Toiseksi eniten hankkeita alueella rahoitti TE-keskuksen yritysosasto (112 hanketta, 22,1 %) muiden rahoittajaviranomaisten osuuden jäädessä näistä kauas taakse, parhaimmillaankin alle kuuden prosentin.

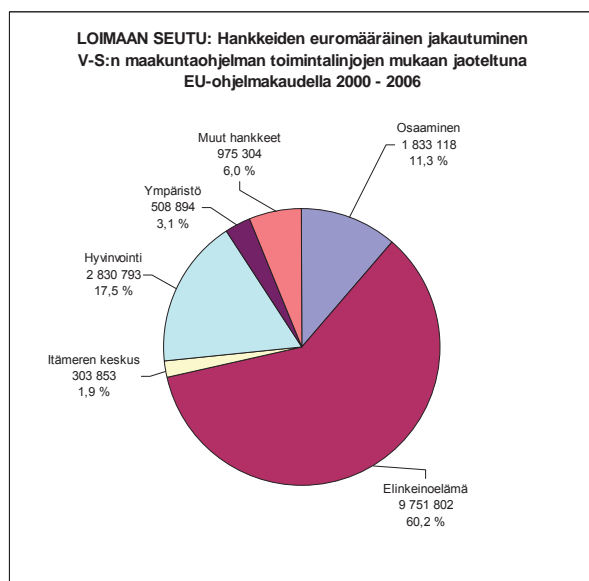
TE-keskuksen maaseutuosasto oli edellä esitetyn mukaisesti ylivoimaisesti suurin euromääräinen rahoittaja seutukunnassa 8,3 milj. euron rahoitusosuudella (51,3 %). TE-keskuksen yritysosasto oli toiseksi suurin rahoittaja 3,1 milj. euron (19,2 %) rahoitusosuudella ja työvoimaosasto kolmanneksi suurin, 2,5 milj. euron (15,5 %) osuudella.

Sen sijaan tarkasteltaessa jaettujen avustusten keskiarvoja viranomaisittain järjestys on toinen. TE-keskuksen työvoimaosasto jakoi keskimäärin suurimmat avustukset (139 300 euroa/hanke) ja Länsi-Suomen lääninhallitus seuraavaksi suurimmat avustukset (80 300 euroa/hanke). TE-keskuksen maaseutuosaston

keskimääräiset avustukset jäivät kaikkein vaatimattomimmiksi (25 300 euroon/hanke) muiden viranomaisten avustussummien keskiarvon vaihdellessa 56 500 eurosta/hanke 27 700 euroon/hanke. Verrattaessa lukuja Salon seutukunnan saamien avustusten keskiarvoon havaitaan, että rahoitusviranomaisten Loimaan seutukunnalle myöntämät summat olivat keskimääräisiltä rahoitusosuuksiltaan huomattavasti suurempia. Avustusten suuruus kielii Loimaan seutukunnan tavoitteista tukea ja monipuolistaa elinkeinoelämää koulutuksen avulla.

Maakuntaohjelman toteuttaminen

Seuraavassa taulussa on esitetty Loimaan seutukunnassa tarkasteluajankohtana toteutetut hankkeet maakuntaohjelman toimintalinjojen mukaisesti eriteltynä.

Tarkasteltaessa Loimaan seutukunnan osalta maakuntaohjelman toteutumista korostuu selkeästi elinkeinoelämän toimintalinjaan painottuva hanketoiminta. Elinkeinoelämää tukevien hankkeiden suhteellinen osuus on kaksi kolmasosaa (69,6 %) ja rahoitusosuus myös merkittävästi suurempi (60,2 %) kuin keskimäärin maakunnassa. Loimaan seudulla on paljon pieniä yrityksiä ja yritysintensiivisyys suuri, joten niiden tukeminen on tärkeitä alueen kehittämisen kannalta. Erityisesti on panostettu tietoyhteiskuntahankkeisiin. Sen sijaan osaamista ja ympäristöä tukevat toimintalinjat saivat maakunnan keskimäärään verrattuna vähemmän hanketukea, vaikka maakuntaohjelmassa yhtenä painopistealueena oli seudullisten oppilaitosten vahvistaminen. Hyvinvoinnin toimintalinjaan kuuluvat hankkeet saivat tukea täsmälleen maakunnan keskiarvon verran, mutta hankkeiden euromääräinen rahoitusosuus oli Loimaan seudun osalta selvästi suurempi. Tähän on vaikuttanut suuri hanke työvoimatoimiston palvelujen seutukunnallistamiseksi.

4.2 Salon seutukunta

Salon seutukunnan väkiluku⁷ oli vuoden 2007 lopussa 63 960 (v. 1999 lopussa 62 393) ja työttömyysaste⁸ vuonna 2007 6,7 % (v. 2000 8,5 %).

Salon seutukunnan elinkeinorakenteen muutoksessa vahvana vaikuttajana on ollut elektroniikkateollisuuden menestys. Seutu on vahvasti erikoistunut ICT-alaan, mikä aiheuttaa rakenteellista herkkyyttä alueen elinkeinorakenteeseen ja samalla paineita sen monipuolistamiseen. Seutukunnassa on työpaikkoina mitattuna myös iso kauppa- ja palvelusektori. Merkittävä osa seudun yrityksistä toimii vientimarkkinoilla. Alueen vahvistamiseksi on pyritty monipuolistamaan teollista toimintaa, lisäämään maatilatalouden jalostusastetta, vahvistamaan pienyritystä sekä kehittämään ympäristöön ja ennen muuta turismiin liittyvää yrittäjyyttä.

Hanketoiminta Salon seutukunnassa

Salon seutukunnan alueella toteutettiin EU-ohjelmakauden 2000 - 2006 aikana 348 hanketta yhteensä 13,5 milj. euron tukisummalla. Hankkeet saivat tukea keskimäärin 17 700 euroa. Verrattaessa Salon seutukunnan saamia tukia muuhun maakuntaan (504 euroa/asukas) voidaan huomata, että alue sai tukia asukasta kohti laskien melko vähän (215 euroa/asukas). Tätä vähemmän tukia asukasta kohti myönnettiin ainoastaan Turun seutukuntaan. Molemmat alueet olivat pääosin ns. valkoisia alueita eli jäivät EU-tavoite 2-ohjelman tukien ulkopuolelle. Salon seutukunta oli nimetty aluekeskukseksi ja se panosti alueen strategian mukaisesti ennen kaikkea yritystoimintaan ja ympäristöön (vert. Vihreä laakso).

22

Hankkeet toimialoittain

Tarkasteltaessa Salon seutukunnan toteutuneita hankkeita toimialoittain, huomataan yritystukihankkeita olleen lukumäärältään ylivoimaisesti eniten (174 hanketta, 50,0 %). Myös ympäristöhankkeiden (37 hanketta 10,6 %) suhteellinen osuus oli maakunnan keskimääräistä osuutta suurempi. Seuraavaksi eniten rahoitettiin ryhmää "muut hankkeet" (30 hanketta, 8,6 %) ja kulttuurihankkeita (25 hanketta, 7,2 %).

Edelleen tarkasteltaessa euromääräisesti toteutunutta hankerahoitusta toimialoittain huomataan, että yritystukihankkeet sijoittuvat taaskin kärkeen (3,3 milj. euroa, 24,3 %). Toimiala "muut hankkeet" kohosi rahoitusosuudellaan toiseksi (2,8 milj. euroa, 20,6 %) hankemäärältään suuremman ympäristöalan (rahoitusosuus 12,1 %) suhteellisen osuuden ohi. Tämä johtui siitä, että tässä muihin hankkeisiin oli laskettu mm. aluekeskus- ja Leader+ -hallinnoinnin rahoitusta, jotka yhteensä tekivät 1,4 milj. euroa. Hyvinvointiin ja syrjäytymisen ehkäisyyn ohjattiin 1,4 milj. euroa (10,2 %) ja koulutushankkeisiin 1,3 milj. euroa (9,7 %). Matkailuhankkeet saivat 1,0 milj. euroa (7,5 %) muiden alojen jäädessä tämän alle.

Verrattaessa hankkeiden saamien avustusten keskiarvoja toimialoittain huomataan, että tuet ovat keskimäärin suurimpia maa- ja metsätaloudessa (182 300 euroa/hanke, 3 hanketta) ja koulutuksessa (118 200 euroa/hanke, 11 hanketta). Keskiarvoilla mitattuna seuraavaksi suurimmat summat ohjautuivat erittelemättömään ryhmään "muut hankkeet" (92 400 euroa/hanke) ja maaseutuelinkeinohankkeisiin (80 900 euroa/hanke).

⁷ Väestörekisterikeskus, tilanne 31.12.2007

⁸ Työministeriö, vuoden keskiarvo

Hankkeet ohjelmittain

Salon seutukunnan luonteesta kertoo se, että eniten tukea saatiin alueellisesta maaseutuohjelmasta VALMA (5,6 milj. euroa), tavoite 2-ohjelmasta (siirtymäkausi, 2,8 milj. euroa) ja tavoite 3 –ohjelmasta (2,5 milj. euroa). Kansallisia määrärahoja saatiin 1,5 milj. euroa, Leader+ -rahaa 0,6 milj. euroa ja Interreg IIIA -ohjelmarahaa (0,9 milj. euroa) ja ELMA:sta 0,4 milj.euroa.

Kaikista rahoitetuista hankkeista (348 kappaletta) VALMA:sta rahoitettiin 50,6 % (176 hanketta), tavoite 2 -ohjelmasta 23,6 % (82 hanketta), Leader+ ohjelmasta 8,9 % (31 hanketta). Muiden ohjelmien osuus oli tätä pienempi. Järjestys oli sama kuin Loimaan seudulla, mutta siellä VALMA:n osuus ei ollut yhtä suuri.

Ohjelmien luonteesta johtuen saadut avustukset olivat suuruusluokaltaan erilaisia. Keskiarvot olivat suuruusjärjestyksessä seuraavat: tavoite 3 –ohjelma 137 100 euroa/hanke, Interreg IIIA –ohjelma 87 700 euroa/hanke, kansalliset rahat 76 500 euroa/hanke, tavoite 2 –ohjelma 34 300 euroa/hanke, VALMA 32 100 euroa/hanke, ELMA 20 400 euroa/hanke ja Leader + ohjelma 18 200 euroa/hanke.

Hankkeet rahoittajatahon mukaan

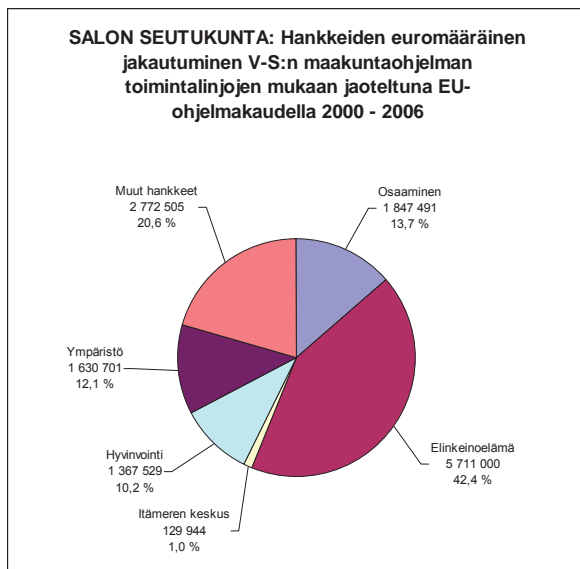
Rahoitusviranomaisittain tarkastellen Salon seutukunnassa toteutetuista hankkeista oli lukumääräisesti ylivoimaisesti eniten TE-keskuksen maaseutuosaston rahoittamia (228 hanketta, 65,5 %). Loimaan seutukunnassa ko. hankkeiden suhteellinen osuus oli lähes täsmälleen sama (64,9 %). Loimaalla TE-keskuksen yritysoston rahoittamien hankkeiden osuus oli suurempi (22,1 %) kuin Salon seutukunnassa (16,4 %). Muuten näiden seutukuntien välillä ei ollut olennaisia eroja eri viranomaisilta saatujen rahoitusosuuksien suhteen.

TE-keskuksen maaseutuosasto oli edellä esitetyn mukaisesti suurin euromääräinen rahoittaja seutukunnassa 6,6 milj. euron rahoituksella (49,3 %). TE-keskuksen työvoimaosasto oli Salon seutukunnan toiseksi suurin rahoittaja 2,3 milj. euron (17,3 %) osuudella.

Sen sijaan tarkasteltaessa jaettujen avustusten keskiarvoja viranomaisittain järjestys on toinen. TE-keskuksen työvoimaosasto jakoi hankekohtaisesti keskimäärin suurimmat avustukset (145 500 euroa/hanke) ja toiseksi suurimmat jakoi Länsi-Suomen lääninhallitus (75 800 euroa/hanke). Seuraavaksi sijoittuivat kansalliset avustukset (keskiarvo 73 500 euroa/hanke), joiden suuruuteen vaikutti olennaisesti aluekeskushankkeen saamat melko korkeat avustukset. Muilta viranomaisilta alueelle saadut avustukset vaihtelivat keskimäärältään 26 800 eurosta/hanke aina 47 300 euroon/hanke.

Maakuntaohjelman toteuttaminen

Seuraavassa taulussa on esitetty Salon seutukunnassa tarkasteluajankohtana toteutetut hankkeet maakuntaohjelman toimintalinjojen mukaisesti eriteltynä.

Salon seutukunta on poikkeuksellisen riippuvainen Nokian toiminnasta. Maakuntaohjelmassa tavoiteltiin seutukunnan elinkeinorakenteen monipuolistamista. Elinkeinoelämää tukeva toimintalinja saikin tukirahoitusta hieman maakunnan keskiarvoa enemmän. Salon seutukunnassa maakuntaohjelman toimintalinjoja toteutettiin muun hankerahoituksen osalta lähes maakunnan keskiarvojen mukaisesti. Ainoastaan ympäristöä tukeva toimintalinja erottui muuta maakuntaa suuremmalla suhteellisella osuudella, ollen hankemääräisesti 10,6 % ja euromääräisesti 12,1 %. Tämä tukee maakuntaohjelman toteuttamista ja alueen omaa strategiaa (Vihreä laakso). Osaamisen toimintalinjaan kuuluviin hankkeisiin panostettiin suhteellisesti maakunnan keskimäärää pienemmällä osuudella (hankemäärä 10,6 %, euromäärä 13,7 %). Aluekeskusohjelman toteuttaminen luettiin "muihin hankkeisiin", mikä selittää ko. ryhmän suhteellisen suurta osuutta.

4.3 Turun seutukunta

Turun seutukunnan väkiluku⁹ oli vuoden 2007 lopussa 303 586 (v. 1999 lopussa 291 030) ja työttömyysaste¹⁰ vuonna 2007 7,3 % (v. 2000 12,6 %).

Turun seutukunnan mahdollisuuksia ovat vahvat ja tunnetut kärkitoimialat kuten meri- ja metalliteollisuus, bioteknologia sekä ICT eli tieto- ja viestintäteknologia. Teollisuus ja palvelut ovat merkittävimmin työllistävät toimialat. Turun kaupunkiseudun osalta haasteina ovat matala investointitaso sekä tutkimus- ja kehitystoimintaan panostetun rahoituksen alhainen määrä muihin suuriin kaupunkiseutuihin verrattuna. Talouteen, yrittäjyyteen, tutkimukseen, yliopistojen ja yritysten yhteistyöhön sekä innovointiin tehtävien kehittämistoimenpiteiden ja investointien määrän lisääminen on Turun seudun kannalta olennaista tulevaisuudessa. Työllisyyden kehittämisen kannalta nähdään tärkeäksi yhteistyö Turun ja Salon kaupunkikeskusten välillä.

⁹ Väestörekisterikeskus, tilanne 31.12.2007

¹⁰ Työministeriö, vuoden keskiarvo

Hanketoiminta Turun seutukunnassa

Turun seutukunnan hankkeet on jaettu kahteen osaan Itä-Turun tavoite 2 –alueeseen ja seutukunnan muuhun alueeseen. Tässä selvityksessä näitä alueita tarkastellaan erillisinä.

Turun seutukunnan saamat hanketuet/asukas jäivät maakunnan alhaisimmiksi. Seutukunnan saama tuki asukasta kohti lasketulla keskiarvolla mitattuna (135 euroa/asukas) on vain neljäsosa maakunnan keskiarvosta (504 euroa/asukas). Seutukunta on pääosin ns. valkoista aluetta. Maaseudun kehittämiseen suunnatut tuet kohdistuvat Turun ruutukaava-alueen ulkopuolelle.

4.3.1 Itä-Turun alue

Itä-Turun alueen väkiluku¹¹ oli vuoden 2007 lopussa 29 140 (v. 1999 lopussa 29 368) ja työttömyysaste¹² vuoden 2007 lopussa 12,5 % (v. 1999 lopussa 21,2 %).

Itä-Turku valittiin tavoite 2 -ohjelman toteutusalueeksi vuosiksi 2000-2006 pääasiassa sosiaalisiin perusteisiin. Alueella on monipuolista teollisuustuotantoa ja tuotekehitystoimintaa. Työpaikkojen määrällä mitaten painopiste on palvelualoilla. Alueen monipuolinen elinkeinotoiminta tarjoaa työllistymismahdollisuuksia sekä matalan että korkean jalostusasteen tuotannossa hyvinkin erilaisen koulutusasteen omaaville työntekijöille. Itä-Turussa pitkäaikaistyöttömyys on ollut yleisempää kuin maakunnan muilla alueilla. Myös maahanmuuttajien suuri osuus näkyy alueen sosioekonomisessa tasapainossa. Tavoite 2 –ohjelman kautta tehty kehittämistoiminta on painottunut elinkeinoulottuvuuden ja sosiaalisen ulottuvuuden kehittämiseen.

Itä-Turun alueella toteutettiin EU-ohjelmakauden 2000–2006 aikana EU-rahoituksen turvin 168 hanketta yhteensä 11,9 milj. euron tukisummalla. Hankkeet saivat tukea keskimäärin 75 500 euroa. Alueelle saatiin tukia tavoite 2 -aluemäärityksen takia suhteellisen paljon (404 euroa/asukas, maakunnan keskiarvo 504 euroa/asukas). Hankerahoituksen painopisteenä oli ohjelman tavoitteiden mukaisesti hyvinvointi ja syrjäytymisen ehkäisy.

Hankkeet toimialoittain

Tarkasteltaessa Itä-Turun alueen toteutuneita hankkeita toimialoittain huomataan hyvinvoinnin ja syrjäytymisen ehkäisyn olevan asetettujen tavoitteiden mukaisesti lukumääräisesti suurin osa-alue (42 hanketta, 26,6 %). Seuraavaksi eniten toteutettiin yritystuki- (34 hanketta, 21,5 %), yritysten toimintaympäristö- (22 hanketta, 13,9 %) ja ympäristöhankkeita (19 hanketta 12,0 %). Muiden toimialojen hankkeita oli suhteellisen vähän, alle 10. Hyvinvointiin ja syrjäytymisen ehkäisyyn panostettiin Itä-Turussa muita alueita selvästi enemmän.

Tarkasteltaessa hankkeita saadun avustuksen mukaan, tulos näyttää samansuuntaiselta. Hyvinvointi- ja syrjäytymishankkeisiin suunnattiin selvästi eniten rahoitusta (3,8 milj. euroa, 32,1 %). Rahoituksen suhteellinen osuus ylittää hankkeiden suhteellisen osuuden. Tämä tarkoittaa sitä, että hankekohtainen rahoitus hyvinvoinnin ja syrjäytymisen toimialan kuuluvien hankkeiden osalta ylitti keskimääräisen hanke-

¹¹ Turun kaupunki, tilanne 31.12.

¹² Turun kaupunki, 12/2007 ja 12/1999

kohtaisen rahoituksen. Seuraavaksi eniten tukea saivat yritysten toimintaympäristötukihankkeet (2,0 milj. euroa, 16,6 %) ja tutkimus- ja kehittämishankkeet (1,5 milj. euroa, 12,4 %). Muiden toimialojen saama tuki jäi edellä mainittuja alhaisemmaksi. Esimerkiksi yritystukien osuus jäin poikkeuksellisen alhaiseksi (0,7 milj. euroa, 5,5 %). Tämä johtui siitä, että yritystuet myönnettiin pitkälti yrityshautomopohjalta, jotta ei perinteisillä suorilla yritystuilla vääristettäisi kilpailua maantieteellisesti pienellä alueella.

Yksittäisten hankkeiden rahoitus verrattaessa toimialoittaisia keskiarvoja oli korkein infrastruktuurihankkeiden (546 130 euroa/hanke, kaksi Kupittaaan puiston kehittämiseen liittyvää hanketta) kohdalla. Korkeita hanketukia myönnettiin myös tutkimus- ja kehittämishankkeille (164 300 euroa/hanke, 9 hanketta), matkailuhankkeille (91 200 euroa/hanke, 5 hanketta), hyvinvointiin ja syrjäytymisen ehkäisyyn keskittyneille hankkeille (91 100 euroa/hanke, 42 hanketta) sekä yritysten toimintaympäristöhankkeille (89 900 euroa/hanke, 22 hanketta).

Hankkeet ohjelmittain

Itä-Turun hankkeet (157 kappaletta) oli rahoitettu yhtä lukuun ottamatta tavoite 2 -ohjelmasta. Yksi hanke sai rahoituksen Etelä-Suomen ja Viron Interreg IIIA -ohjelmasta.

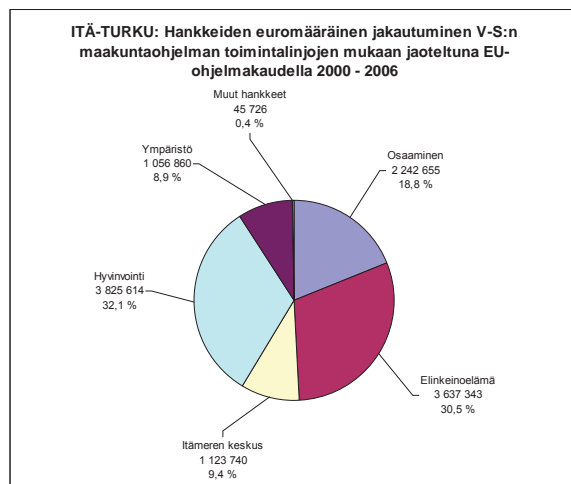
Hankkeet rahoittajatahon mukaan

Rahoitusviranomaisittain tarkasteltaessa oli Itä-Turun alueella lukumääräisesti eniten Varsinais-Suomen liiton (53 hanketta, 33,5 %) ja TE-keskuksen yritysoston (46 hanketta, 29,1 %) rahoittamia hankkeita. Mikäli tarkastellaan myönnettyjä tukia, niitä saatiin ylivoimaisesti eniten Varsinais-Suomen liitolta (36,1 %). Lisäksi merkittävä rahoittaja alueella oli Lounais-Suomen ympäristökeskus (20,8 %). TE-keskuksen yritysoston suhteellisen euromääräisen rahoitusosuus jäi vaatimattomaksi (14,1 %).

Varsinais-Suomen liitto jakoi tukia yhteensä 4,3 milj. euroa hankerahoituksen keskiarvon ollessa 81 200 euroa. Lounais-Suomen ympäristökeskus jakoi 2,5 milj. euroa (keskiarvo/hanke 88 700 euroa) ja TE-keskuksen yritysosto 1,7 milj. euroa (keskiarvo/hanke 36 500 euroa). Muiden viranomaisten rahoitus jäi edellä esitettyä pienemmäksi.

Maakuntaohjelman toteuttaminen

Seuraavassa taulussa on esitetty Itä-Turun alueella tarkasteluajankohtana toteutetut hankkeet maakuntaohjelman toimintalinjojen mukaisesti eriteltynä.

Maakuntaohjelman toimintalinjojen osalta Itä-Turun alueen osalta hanketoiminnassa painottuu alueen kehittämisessä tavoitteeksi asetettu hyvinvoinnin lisääminen ja syrjäytymisen ehkäisy. Lukumääräisesti tarkastellen hyvinvointihankkeita oli toiseksi eniten, runsas neljännes (26,6 %) kaikista alueen hankkeista ja euromääräisen rahoitusosuuden osalta osuus oli vielä suurempi, kolmannes (32,1 %). Hyvinvointihankkeiden suhteellisen osuuden painottumista Itä-Turun alueella voi arvioida esimerkiksi vertaamalla sitä koko Varsinais-Suomen maakunnan alueen vastaaviin osuuksiin: Varsinais-Suomen maakunnan kaikkien hankkeiden osalta hyvinvoinnin toimintalinjan suhteellinen osuus oli lukumääräisesti tarkasteltuna vain vajaa kymmenesosa (8,2 %) ja euromääräisesti tarkasteltuna noin kymmenesosa (9,7 %). Myös ympäristöhankkeiden suhteellinen osuus oli Itä-Turussa muuta maakuntaa selvästi suurempi. Sen sijaan osaamisen ja elinkeinoelämän tukemisen toimintalinjoja toteutettiin Itä-Turun osalta muihin maakunnan alueisiin nähden suhteellisesti pienemmällä hankeosuudella. Yritystukihankkeita oli vähän ja ne jaettiin pitkälti yrityshautomopohjalta.

4.3.2 Turun seutukunnan muu alue (pl. Itä-Turku)

Turun seutukunnassa Itä-Turun -alueen ulkopuolisella alueella toteutettiin EU-ohjelmakauden 2000 - 2006 aikana 464 hanketta 30,8 euron tukisummalla. Alue sai tyytyä hyvin vaatimattomaan tukeen (108 euroa/asukas, maakunnan keskiarvo 504 euroa/asukas). Tuki jakautui muihin alueisiin verrattuna eri toimialoille suhteellisen tasaisesti painopisteen ollessa selkeästi yritystoiminnan tukemisessa. Päätöksissä näkyi Turun asema maakuntakeskuksena. Aluekeskuksen lisäksi osaamiskeskustoiminnalla oli merkittävä rooli.

Hankkeet toimialoittain

Tarkasteltaessa Turun seutukunnan Itä-Turun alueen ulkopuolisella alueella toteutuneita hankkeita toimialoittain havaitaan, että lukumääräisesti ylivoimaisesti eniten oli yritystukihankkeita (177 hanketta,

38,1 %). Muut toimialat jakautuivat tasaisemmin. Toimialaan "muut hankkeet" luokiteltuja hankkeita oli 60 kappaletta (12,9 %), hyvinvointiin ja syrjäytymisen ehkäisyyn laskettavia 46 hanketta (9,9 %) ja kulttuurihankkeita 44 (9,5 %). Muiden toimialojen hankkeita oli huomattavasti vähemmän.

Tarkasteltaessa euromääräisesti toteutunutta hankerahoitusta toimialoittain huomataan, että toimiala "muut hankkeet" kohosi rahoitusosuudellaan selvästi suurimmaksi (10,2 milj. euroa, 33,3 %). Tämä johtui pääosin TE-keskuksen joidenkin hankkeiden luokittelusta. Näistä hankkeista pelkästään tavoite 3 -ohjelman hankkeet muodostivat 6,3 milj. euron rahoitusosuuden. Niinpä yritystukihankkeiden avustukset jäivät rahoitusosuudeltaan paljon vaatimattomimmiksi (4,6 milj. euroa, 15,0 %). Muiden toimialojen rahoitus jää edellä mainittuihin verraten suhteellisen vaatimattomaksi.

Verrattaessa hankkeiden saamien avustusten keskiarvoja toimialoittain huomataan, että yritystukihankkeet saivat jopa maakunnallisesti katsottuna suhteellisen vähän hankerahoitusta (14 184 euroa/hanke, 177 hanketta). Yksittäisten hankkeiden rahoitus oli keskimäärin korkein ryhmässä "muut hankkeet" (169 600 euroa/hanke, 60 hanketta). Seuraavaksi eniten avustusta saivat maa- ja metsätaloushankkeet (164 900 euroa/hanke, 8 hanketta) ja koulutushankkeet (144 300 euroa/hanke, 17 hanketta).

Hankkeet ohjelmittain

Turun seutukunnan tavoite Itä-Turun alueen ulkopuolisella alueella saatiin eniten tukea tavoite 3 -ohjelmasta (10, 7 milj. euroa). Lisäksi alueellisen rahoituksen kannalta alueellinen maaseutuohjelma VALMA oli erittäin merkittävä (8,9 milj. euroa). Muista ohjelmista saadut avustukset jäivät vaatimattomimmiksi: Tavoite 2-ohjelma (siirtymäkausi) 4,0 milj. euroa, kansallinen rahoitus 3,7 milj. euroa, EQUAL 1,1 milj. euroa, ELMA 0,8 milj. euroa, Interreg IIIA/Viro -ohjelma 0,7 milj. euroa, Leader+ 0,7 milj. euroa ja Interreg IIIA/Saaristo-ohjelma 0,1 milj. euroa.

Kaikista rahoitetuista hankkeista (464 kappaletta) suurin osa oli maaseutuhankkeita. VALMA:sta rahoitettiin 204 hanketta (44,0 %) ja ELMA:sta 23 hanketta (5,0 %) eli yhteensä yli 49 % alueella toteutetuista hankkeista. Myös EU:n tavoiteohjelmista saatiin tukea monelle hankkeelle: tavoite 2-ohjelmasta 80 hankkeelle (17,2 %) ja tavoite 3-ohjelmasta 66 hankkeelle (14,2 %). Muiden ohjelmien hankemäärä jäi kymmeneen tai sen alle.

Hankkeiden määrä ei kuitenkaan anna riittävää kuvaa ohjelman roolista alueella. Tavoite 3 -ohjelmasta rahoitettujen hankkeiden keskiarvo oli 162 400 euroa ja EQUAL -ohjelmahankkeiden keskiarvo oli 113 600 euroa. Kansallisten hankkeiden keskiarvo kohosi 98 200 euroon johtuen aluekeskushankkeiden saamista korkeista tuista. Pienimmät hankkeet rahoitettiin Leader+ -ohjelmasta (keskiarvo 20 100 euroa/hanke).

Hankkeet rahoittajatahon mukaan

Rahoitusviranomaisittain tarkastellen alueella toteutetuista hankkeista suurin osa oli TE-keskuksen maaseutuosaston rahoittamia (260 hanketta, 56,0 %). TE-keskuksen työvoima- ja yritysosasto rahoitti 75 hanketta (16,2 %), Lounais-Suomen ympäristökeskus 68 hanketta (14,7 %) ja Varsinais-Suomen liitto 49 hanketta (10,7 %). Muiden rahoittajaviranomaisten (Länsi-Suomen lääninhallitus, Turun tiepiiri ja Saa-

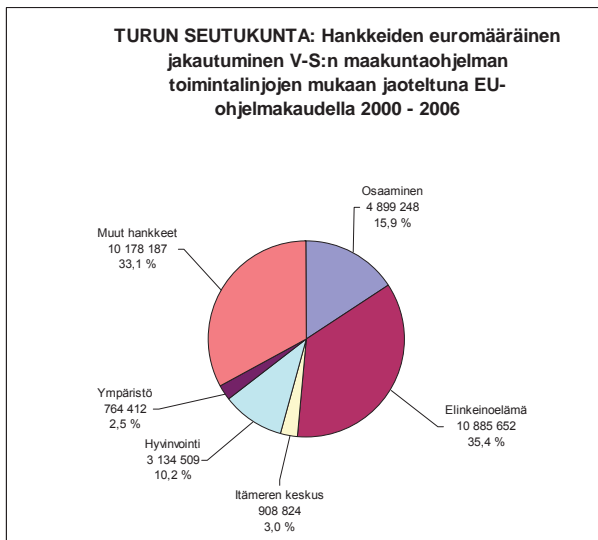
ristomeren merenkulkuupiiri/Liikenne- ja viestintäministeriö) rahoittamia hankkeita oli melko vähän (7–2 hanketta).

Eri viranomaisten merkityksestä hankkeiden rahoittajina saa toisenlaisen kuvan, kun asiaa tarkastelee euromääräisesti. Tällöin TE-keskuksen työvoimaosasto erottuu suurimpana rahoittajana 11,8 milj. euron rahoituksella (38,5 %). TE-keskuksen maaseutuosasto suuresta hankemäärästä huolimatta oli vasta toiseksi suurin rahoittajaviranomainen (10,4 milj. euroa, 33,7 %).

Sen sijaan tarkasteltaessa euromääräisen rahoituksen jakautumista rahoitusviranomaisittain järjestys on toinen. Liikenne- ja viestintäministeriö jakoi hankekohtaisesti suurimmat avustukset (Hangan tielaiturin laajennus ja Rymättylätien parantaminen Mäensyrjän kohdalla; keskiarvo 292 500 euroa). Myös TE-keskuksen työvoimaosaston avustukset (keskiarvo 157 900 euroa) ja Varsinais-Suomen liiton myöntämät avustukset (keskiarvo 93 500 euroa) olivat melko suuria. Muiden viranomaisten avustusten keskimäärät vaihtelivat 39 900 eurosta/hanke 58 300 euroon/hanke.

Maakuntaohjelman toteuttaminen

Seuraavassa taulussa on esitetty Itä-Turun ulkopuolisella alueella tarkasteluajankohtana toteutetut hankkeet maakuntaohjelman toimintalinjojen mukaisesti eriteltynä

Maakuntaohjelmassa Turun seutukunnan kehittämisessä avainasemassa katsottiin olevan jo vakiintuneiden ja uusien potentiaalista kasvua omaavien toimialojen kehittäminen (bio, ICT, logistiikka, matkailu). Maakuntaohjelman toteutumisen osalta voidaan havaita, että elinkeinoelämän toimintalinjan hankkeet saivat kuitenkin hankemääräisesti (53,4 %) tukea hieman alle maakunnan keskiarvon (56,3 %) ja euromääräisestikin jonkin verran vähemmän (35,4 %) kuin maakunnassa keskimäärin (39,3 %) jaettiin. Maakuntaohjelman mukaan korkeakoulujen, osaamiskeskusten ja yritysten välistä yhteistyötä pyritään tiivistämään. Tämä toiminta kuuluu ennen kaikkea maakuntakeskukselle. Vaikka osaamiskeskustoimintaa ja korkeaa osaamista tuettiin, hanketuet eivät pystyneet nostamaan osaamisen toimintalinjaan kuuluvia tukia maakunnan keskiarvoa korkeammalle. Osaamiseen luettavien hankkeiden suhteellinen hankemääräinen

osuus oli (14,9 %) lähes maakunnan keskiarvo (17,3 %), mutta euromääräisesti (15,9 %) selvästi maakunnallista keskiarvoa (27,0 %) vähemmän. Ympäristön toimintalinjaan kuuluvien hankkeiden suhteellinen osuus (6,7 %) on maakunnan keskiarvon (6,6 %) mukainen, mutta euromääräisen tuen osalta Turun seutukunnan osuus (2,5 %) on selvästi muun maakunnan keskiarvoa (4,3 %) pienempi.

4.4 Turunmaan seutukunta

Turunmaan seudun väkiluku¹³ oli vuoden 2007 lopussa 22 756 (v. 1999 lopussa 22 958) ja työttömyysaste¹⁴ vuonna 2007 4,4 % (v. 2000 7,7 %).

Turunmaan seudun elinkeinoelämää hallitsevat yleisesti palvelu ja kauppa, joiden merkitys on lisääntynyt hitaasti jo pidemmän aikaa. Samanaikaisesti on jalostuksen osuus pysynyt suhteellisen muuttumattomana, kun taas alkutuotannon merkitys on vähentynyt. Haasteita alueen kehittämiseen tuovat käytettävissä olevan maa-alan puute, voimakas riippuvuus ulkopuolisesta liikenne- ja tietoliikenneinfrastruktuurista, rajoitettu vesi- ja energiahuolto, meren saastuminen ja herkkien saaristo- ja vesistöalueiden luonnon häiriintyminen, talouden kapea-alaisuus ja väestökehityksen luomat paineet. Matkailun kehittäminen luo koko valtakunnan tasolla tarkasteltuna mahdollisuuksia saariston elinvoimaisuuden kehittämiseen.

Hanketoiminta Turunmaan seutukunnassa

Turunmaalla toteutettiin EU-ohjelmakauden 2000 - 2006 aikana 567 hanketta yhteensä 26,7 milj. euron tukisummalla. Hankkeet saivat tukea keskimäärin 47 000 euroa. Turunmaan sai hankerahoitusta asukasta kohti koko muuhun maakuntaan (keskiarvo 514 euroa/asukas) verrattuna erittäin paljon (1165 euroa/asukas) eli yli kaksi kertaa maakunnan keskiarvon. Myös Turunmaalla tukien painopiste oli yritystoiminnassa. Alueen luonteen takia kulttuuri- ja matkailuhankkeita oli muita alueita enemmän.

30

Hankkeet toimialoittain

Tarkasteltaessa Turunmaan seudun toteutuneita hankkeita toimialoittain, huomataan että yritystukihankkeita on lukumääräisesti selvästi eniten (230 hanketta, 40,6 %). Muuten hankkeet jakautuivat toimialoittain suhteellisen tasaisesti. Matkailuhankkeita oli 63 (11,1 %), kulttuurihankkeita 56 (9,9 %) ja yritysten toimintaympäristöhankkeita 45 (7,9 %) ja ympäristöhankkeita 38 (6,7 %). Muilla toimialoilla hankkeita oli 1-30. Vaikka Turunmaa on hyvin maaseutumaista, niin maa- ja metsätaloushankkeita oli ainoastaan yksi (1,8 %).

Tarkasteltaessa hankerahoitusta toimialoittain huomataan, että tukia on suunnattu yritystoimintaa lukuun ottamatta eri toimialoille melko tasaisesti. Yrityshankkeet ovat saaneet 6,9 milj. euroa (25,7 %). Seuraavaksi eniten on tuettu matkailualaa (3,9 milj. euroa, 14,5 %). Infrastruktuuri-, tietoyhteiskunta- ja yritysten toimintaympäristöhankkeisiin on kaikkiin ohjattu 2,2 milj. euron tuet.

Hankekohtaiset tuet vaihtelivat erittäin paljon. Eniten tukea sai seutukunnan ainoa maa- ja metsätaloushanke (255 700 euroa). Lisäksi merkittäviä tukisummia myönnettiin tietoyhteiskuntahankkeisiin (keskiarvo 158 800 euroa, 14 hanketta), infrastruktuurihankkeisiin (keskiarvo 140 200 euroa/hanke, 16 hanketta),

¹³ Väestörekisterikeskus, tilanne 31.12.2007

¹⁴ Työministeriö, vuoden keskiarvo

maaseutuelinkeinohankkeisiin (keskiarvo 106 200 euroa/hanke, 14 hanketta) ja koulutushankkeisiin (keskiarvo 83 600 euroa/hanke, 11 hanketta). Muiden toimialojen hankkeiden saamien tukien välillä ei ollut suuria eroja. Keskiarvot vaihtelivat 29 900 eurosta 61 500 euroon/hanke. Huomion arvoista kuitenkin on se, että yritystukihankkeiden tuen keskiarvo oli matala, edellä mainittu 29 900 euroa/hanke.

Hankkeet ohjelmittain

Tavoite 2-ohjelman osuus oli Turunmaalla muita ohjelmia huomattavasti merkittävämpi. Ohjelmasta saatiin alueelle avustusta 14,0 milj. euroa (52,7 %). Rahoituksen kannalta merkittäviä ohjelmia olivat myös alueellinen maaseutuohjelma VALMA (5,7 milj. euroa), Leader+ (2,9 milj. euroa) ja Interreg IIIA/Saaristo (2,8 milj. euroa).

Lähes puolet hankkeista rahoitettiin tavoite 2-ohjelmasta (265 hanketta, 46,7 %). Myös Leader+ ohjelmasta rahoitettiin monia projekteja (127 hanketta, 22,4 %) samoin kuin VALMA:sta (111 hanketta, 19,6 %).

Ohjelmien erilaisesta luonteesta ja tietenkin myös hankkeista johtuen saadut hankekohtaiset avustukset poikkesivat euromääräisesti toisistaan huomattavasti. Mittavimmat avustukset saatiin Interreg IIIA/Viro-ohjelmasta (keskiarvo 84 000 euroa) ja Interreg IIIA/Saaristo -ohjelmasta (keskiarvo 74 500 euroa). Muiden ohjelmien hankekohtaiset tuet vaihtelivat 22 800 eurosta 54 700 euroon.

Hankkeet rahoittajatahon mukaan

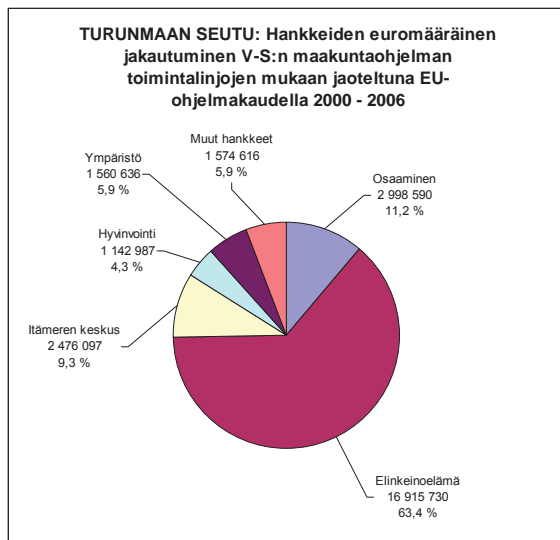
Rahoitusviranomaisittain tarkastellen Turunmaan seutukunnassa toteutetuista hankkeista TE-keskuksen maaseutuosasto oli rahoittanut lukumääräisesti eniten (247 hanketta, 43,6 %). Tämä osuus vastaa melko tarkalleen maakunnan keskiarvoa (43,4 %). Lähes sama prosenttiosuus oli myös Vakka-Suomen seudulla (42,2 %). Seuraaviksi eniten hankkeita rahoittivat TE-keskuksen yritysosasto (135 hanketta, 23,8 %) ja Varsinais-Suomen liitto (101 hanketta, 17,8 %).

Kun tarkastellaan seutukuntaan saatuja avustuksia viranomaisittain euromääräisesti, huomataan että TE-keskuksen maaseutuosasto oli suurin rahoittaja 9,0 milj. euron tukisummalla (33,3 %). Varsinais-Suomen liitto jakoi hankerahaa toiseksi eniten 5,4 milj. euroa. Myös TE-keskuksen yritysosasto jakoi runsaasti tukea (4,7 milj. euroa).

Sen sijaan tarkasteltaessa jaettujen avustusten keskiarvoja viranomaisittain järjestys on toinen. Suurimmat avustukset on tavanmukaisesti jaettu Tavoite 3 -ohjelmasta (keskiarvo 229 000 euroa/hanke) ja toiseksi suurimmat liikenne- ja viestintäministeriön/Turun tiepiirin toimesta (keskiarvo 157 300 euroa/hanke). Länsi-Suomen lääninhallituksen myöntämien avustusten keskiarvo oli 50 400 euroa. Muiden viranomaisien myöntämien avustusten keskiarvot olivat tämän alle.

Maakuntaohjelman toteuttaminen

Seuraavassa taulussa on esitetty Turunmaan seutukunnassa tarkasteluajankohtana toteutetut hankkeet maakuntaohjelman toimintalinjojen mukaisesti eriteltynä

Turunmaan seudun kehittämistyössä on pyritty vahvistamaan alueen markkinointia ja vahvistamaan elinkeinorakennetta, erityisesti matkailua. Tässä oli tarkoitus käyttää apuna seudun vahvuuksia, saaristoluontoa ja -kulttuuria lähtökohtana pienimuotoinen ja luontoystävällinen toiminta. Turunmaan seutukunnan hanketoiminnassa elinkeinoelämä -toimintalinjaa tukevia hankkeita on suhteellisesti katsoen maakunnan keskiarvoa enemmän. Hankkeiden lukumäärällä mitattuna elinkeinoelämää tukeva toimintalinja sai peräti kahden kolmasosan (64,7 %) osuuden ja euromääräisestikin mitattuna (63,4 %) lähes yhtä ison osuuden. Myös Itämeren keskus -toimintalinjaa tukevien hankkeiden osuus oli keskiarvoa selvästi korkeampi, hankelukumäärällä mitaten 3,9 % ja hankkeiden euromääräisellä tukisummaosuudella mitaten peräti 9,3 %. Vastaavasti osaamista tukevan toimintalinjan hankkeiden osuus oli Turunmaalla maakunnan muihin seutukuntiin verrattuna suhteellisesti vähäisempi.

4.5 Vakka-Suomen seutukunta

Vakka-Suomen seutukunnan väkiluku¹⁵ oli vuoden 2007 lopussa 31 704 (v. 1999 lopussa 33 519) ja työttömyysaste¹⁶ vuonna 2007 6,8 % (v. 2000 11,7 %).

Vakka-Suomen seutukunta määriteltiin kesken ohjelmakautta vuoden 2004 alussa valtioneuvoston päätöksellä äkilliseksi rakennemuutosalueeksi, koska seutukunnan työllisyystilanne huononi nopeasti auto- ja tehtaanteknisten lomautusten johdosta. Onneksi sen jälkeinen työllisyyskehitys on ollut myönteistä. Seutukunta on pitkään ollut myös muuttotappioaluetta ja ongelmana on etenkin nuorten poismuutto alueelta. Vakka-Suomi on vahvan ja monipuolisen vientiteollisuuden sijaintipaikka ja samalla se on Suomen ainoa merkittävä henkilöautoteollisuuden keskus. Valtaosa seutukunnan bruttokansantuotteesta syntyy viennistä. Seutukunnan haasteena on kehittyä entistä paremmaksi teknologia- ja tutkimustiedon omaksujaksi.

¹⁵ Väestötietokeskus, tilanne 31.12.2007

¹⁶ Työministeriö, vuoden keskiarvo

Hanketoiminta Vakka-Suomen seutukunnassa

Vakka-Suomen seutukunnan alueella toteutettiin EU-ohjelmakauden 2000–2006 aikana 640 hanketta yhteensä 35,9 milj. euron tukisummalla. Verrattaessa Vakka-Suomen seutukunnan asukasta kohti saamia tukia (875 euroa/asukas) koko maakunnan keskimäärään (504 euroa/asukas), voidaan todeta, että Vakka-Suomen seutukuntaan kohdistettiin hankerahoitusta melko runsaasti. Tukien määrää lisäsi tavoite 2-ohjelman lisäksi alueen saama äkillisen rakennemuutoksen alueen määrittäminen. Tuilla haluttiin helpottaa alueen heikosta työllisyystilanteesta johtuvia vaikeuksia. Vakka-Suomi oli myös aluekeskusohjelman piirissä. Tukien painopiste oli harkitusti yritystoiminnan elvyttämisessä.

Hankkeet toimialoittain

Tarkasteltaessa Vakka-Suomen seutukunnan toteutuneita hankkeita toimialoittain huomataan, että yritystukihankkeita oli lukumäärältään selvästi eniten, yli puolet hankkeista (338 hanketta, 52,8 %). Muiden toimialojen osuudet olivat huomattavasti alle 10 prosentin. Matkailuhankkeita on suhteellisen paljon (46 hanketta, 7,2 %) ja ne ovat pitkälti yksittäisiä ja hajautuneita, koska Vakka-Suomessa ei ole seudullista matkailuorganisaatiota. Kulttuurihankkeita oli 46 (7,2 %) ja yritysten toimintaympäristöhankkeita 43 (6,7). Maaseutuhankkeiden osuus oli vaatimaton.

Edelleen tarkasteltaessa euromääräisesti toteutunutta hankerahoitusta toimialoittain huomataan, että yritystukihankkeet sijoittuivat taaskin kärkeen (15,4 milj. euroa, 42,7 %). Seuraavaksi suurimmat tuet menivät hyvinvointiin ja syrjäytymisen ehkäisyyn (3,0 milj. euroa), koulutushankkeisiin (2,8 milj. euroa) erittelemättömien hankkeiden ryhmään ”muut hankkeet” (2,6 milj. euroa) ja matkailuhankkeisiin (2,5 milj. euroa). Muihin hankkeisiin oli tässä laskettu muun muassa aluekeskushanke (keskeistä hallinnointikulut) ja yksi VALMAsta rahoitettu hanke, joka oli mittava.

Yksittäisten hankkeiden rahoitus keskiarvolla mitaten oli korkein ”muiden hankkeiden” kohdalla edellä mainittujen suurten projektien kuuluessa ko. ryhmään (keskiarvo 154 800 euroa/hanke, 17 hanketta). Seuraavaksi mittavimmat hankkeet toteutettiin infrastruktuuri- (keskiarvo 124 500 euroa/hanke, 16 hanketta) ja maa- ja metsätalouseläällä (keskiarvo 106 000 euroa/hanke, 16 hanketta). Myös muut hankkeet olivat melko mittavia. Koulutushankkeet saivat tukea keskimäärin 100 000 euroa/hanke (30 hanketta), maaseutuelinkeinohankkeet 89 000 euroa/hanke (11 hanketta) ja hyvinvointiin- ja syrjäytymiseen liittyvät hankkeet keskimäärin 71 200 euroa/hanke (42 hanketta). Tässä on vielä syytä mainita yritystukihankkeiden saama tuki, joka oli keskimäärin 45 400/hanke (338 hanketta). Avustusten taso oli melko alhainen. Hankkeiden suuresta määrästä johtuen alalle kertynyt tuki oli silti mittava.

Hankkeet ohjelmittain

Vakka-Suomen kehittämisen kannalta tavoite 2-ohjelma oli tärkein. Alueelle saatiin rahoitusta tästä ohjelmasta peräti 26,1 milj. euroa eli yli kaksi kolmasosaa alueelle tulleista avustuksista. Muut tukitoimenpiteiden kannalta tärkeät ohjelmat olivat VALMA 7,1 milj. euroa ja kansalliset rahat 1,0 milj. euroa.

Kaikista rahoitetuista hankkeista (640 kpl) tavoite 2-ohjelmasta rahoitetut hankkeet (346 kpl, 55,6 %) ja VALMA:sta rahoitetut hankkeet (232 kpl, 36,3 %) muodostivat yhteensä 90 % toteutetuista projekteista.

Kun tarkastellaan hankkeiden saamia tukia, huomataan, että mittavin projekti toteutettiin Interreg IIIA/Saaristo-ohjelmasta (124 000 euroa/hanke). Seuraavaksi suurimmat avustukset tulivat kansallisista rahoista (102 400 euroa/hanke). Tavoite 2-ohjelman hankkeiden avustusten keskiarvo oli myös melko korkea (75 500 euroa/hanke). Vaatimattomimmat tuet jaettiin Leader+ -ohjelmasta.

Hankkeet rahoittajatahon mukaan

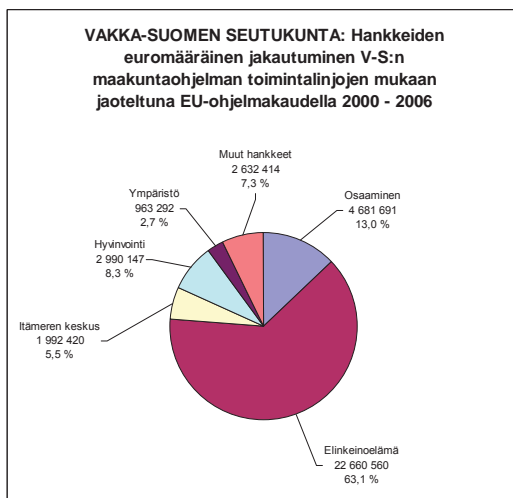
Rahoitusviranomaisittain tarkastellen Vakka-Suomen seutukunnassa toteutetuista hankkeista oli ylivoimaisesti eniten TE-keskuksen maaseutuosaston rahoittamia (270 hanketta, 42,2 %). Tämä osuus on melko tarkalleen Varsinais-Suomen maakunnan keskiarvo (43,4 %). Lähes sama prosenttiosuus oli myös Turunmaalla (43,6 %). Seuraaviksi suurimmat hankemääräiset rahoittajaviranomaiset olivat TE-keskuksen yritysosasto (179 hanketta, 28,0 %) ja Varsinais-Suomen liitto (88 hanketta, 13,8 %).

Vaikka TE-keskuksen maaseutuosasto oli hankkeiden määrän suhteen suurin rahoittajaviranomainen, kohosi TE-keskuksen yritysosasto hankkeiden suurimmaksi euromääräiseksi rahoittajaksi 13,1 milj. euroa (36,5 %). Myös maaseutuosaston myöntämä tuki oli suuri (8,0 milj. euroa, 22,2 %). Seuraavaksi suurimmat rahoittajat olivat Varsinais-Suomen liitto (5,3 milj. euroa, 14,8 %) ja TE-keskuksen työvoimaosasto (5,1 milj. euroa, 14,2 %).

Sen sijaan tarkasteltaessa jaettuja avustuksia viranomaisittain TE-keskuksen työvoimaosaston hankkeet näyttivät saaneen keskimäärin suurimmat avustukset (124 300 euroa/hanke). Tosin myös Länsi-Suomen lääninhallituksen myöntämät tuet (keskiarvo 93 800 euroa/hanke) ja TE-keskuksen yritysosaston tuet (keskiarvo 73 200 euroa/hanke) olivat erittäin korkeita.

Maakuntaohjelman toteuttaminen

Seuraavassa taulussa on esitetty Vakka-Suomen seutukunnassa tarkasteluajankohtana toteutetut hankkeet maakuntaohjelman toimintalinjojen mukaisesti eriteltynä

Tarkasteltaessa Vakka-Suomen osalta maakuntaohjelman toteutumista havaitaan, että alueella oli elinkeinoelämä-toimintalinjaa tukevia hankkeita maakunnan keskiarvoon nähden selvästi enemmän. Hankkeiden lukumäärällä mitattuna elinkeinoelämää tukeva toimintalinja sai peräti kahden kolmasosan (71,1 %) osuuden ja euromääräisestikin mitattuna (63,1 %) lähes yhtä ison osuuden. Hankkeilla on haluttu tukea ja monipuolistaa alueen kehittyvää yritystoimintaa, joka on aikoinaan ollut ajoneuvoteollisuuteen ja sen alihankintaan sidottua. Kehittämisen painopistealueina ovat olleet metalliteollisuus, elintarvikeala sekä tuotannolliseen toimintaan liittyvät palvelut. Toteutuneiden hankkeiden joukossa oli myös suhteellisen paljon matkailuhankkeita, joiden kehittäminen katsottiin maakuntaohjelmassa tarpeelliseksi. Niiden osalta alueen ongelmana on ollut hankkeiden hajautuneisuus. Sen sijaan hyvinvoinnin, osaamisen ja ympäristön toimintalinjat jäivät muiden seutukuntien suhteellisia osuuksia pienemmiksi. Aluekeskusohjelma antoi mahdollisuuksia seudullisuuden, kärkitoimialojen ja alueen palvelujen kehittämiseksi.

4.6 Maakunnalliset hankkeet

Tähän on kerätty ne hankkeet, joita ei voitu kohdentaa mihinkään seutukuntaan eli maakunnalliset hankkeet. Näitä ylikunnallisia hankkeita toteutettiin EU-ohjelmakauden 2000 - 2006 aikana 579 yhteensä 91,4 milj. euron tukisummalla. Hankkeiden keskikoko oli 158 000 euroa eli ne olivat mittavia. Verrattaessa maakunnallisia hankkeita seutukuntien hankkeisiin voidaan todeta, että paino oli koulutuksen kehittämisessä. Muiden toimialojen osalta jakauma oli melko tasainen. Yrityshankkeita oli erittäin vähän.

Hankkeet toimialoittain

Varsinais-Suomessa toteutettiin maakunnallisia hankkeita suurin piirtein yhtä paljon kuin kussakin seutukunnassa oli hankkeita. Hankkeita oli yhteensä 579 kappaletta. Mikäli hankkeet jaotellaan toimialoittain suuruusjärjestyksessä, kärki on seuraava: koulutushankkeet (148 kappaletta, 25,6 %), "muut hankkeet" (114 kappaletta, 19,7 %), hyvinvointia ja syrjäytymisen ehkäisyä käsittelevät hankkeet (66 hanketta, 11,4 %) sekä yritysten toimintaympäristöhankkeet (62 kappaletta, 10,7 %).

Edelleen tarkasteltaessa euromääräisesti toteutunutta hankerahoitusta toimialoittain huomataan, että koulutushankkeet saivat tältäkin osin isoimman osuuden (39,9 milj. euroa, 43,7 %). Avustusta saivat merkittävästi myös ryhmä "muut hankkeet" (17,0 milj. euroa, 18,6 %). Näihin on luettu muun muassa kaksi mittavaa EQUAL -hanketta, jotka ovat monitoimialaisia. Maakunnallisten yritystukihankkeiden osuus on näennäinen (0,01 milj. euroa, 1,1 %).

Hankkeiden saamien avustusten keskiarvoissa on suuria eroja. Suurimpia avustuksia ovat saaneet koulutushankkeet (keskiarvo 269 700 euroa, 148 hanketta), maaseutuelinkeinohankkeet (keskiarvo 250 700 euroa/hanke), maa- ja metsätaloushankkeet (keskiarvo 228 900 euroa/hanke, 8 hanketta) ja matkailuhankkeet (226 700 euroa/hanke, 15 hanketta). Koulutushankkeiden suhteellinen rahoitusosuus on selvästi suurempi kuin hankemäärä, vaikka hankkeitakin oli toteutettu paljon. Keskiarvoltaan yli 100 000 euron hankkeita oli lisäksi luokassa "muut hankkeet" (keskiarvo 149 300 euroa/hanke, 114 hanketta), yritysten toimintaympäristöalalla (keskiarvo 134 500 euroa/hanke, 62 hanketta) sekä hyvinvointiin ja syrjäytymiseen ehkäisyssä (keskiarvo 124 200 euroa/hanke, 66 hanketta).

Hankkeet ohjelmittain

Maakunnallisia hankkeita (579 kappaletta) rahoitettiin VALMAsta (14,6 milj. euroa), tavoite 3-ohjelmasta (49,7 milj. euroa), kansallisin varoin (7,5 milj. euroa), tavoite 2-ohjelmasta (4,1 milj. euroa), Interreg IIIA/Viro-ohjelmasta (1,7 milj. euroa), Interreg IIIA/Saaristo-ohjelmasta (1,7 milj. euroa), ja Leader+ -ohjelmasta (0,1 milj. euroa).

Eniten hankkeista rahoitettiin tavoite 3 -ohjelmasta (221 hanketta, 38,2 %) ja kansallisin varoin (156 hanketta, 26,9 %). VALMAsta rahoitettiin 75 hanketta (13,0 %). Muista ohjelmista rahoitettiin vain alle 30 ylimaakunnallista hanketta.

Rahoitetut hankkeet olivat melko suuria. Tavoite 3 -ohjelmasta rahoitettujen hankkeiden keskiarvo oli 225 100 euroa. VALMAsta rahoitettujen hankkeiden keskiarvo oli 195 100 euroa ja tavoite 2-ohjelmasta rahoitettujen 139 900 euroa. Interreg IIIA -hankkeet olivat keskimäärin 76 000 - 79 600 euroa ja kansallisten hankkeiden keskiarvo 48 200 euroa. Leader + ohjelmahankkeet olivat keskimäärin vain 31 100 euroa.

Hankkeet rahoittajatahon mukaan

Rahoitusviranomaisittain tarkasteltaessa huomataan, että TE-keskuksen työvoimaosasto oli rahoittanut hankkeita eniten (214 hanketta, 37,0 %). Tätä lähelle pääsi Varsinais-Suomen liitto (180 hanketta, 31,1 %). TE-keskuksen maaseutuosasto rahoitti 81 hanketta (14 %). Muitten viranomaisten rahoittamia hankkeita oli huomattavasti vähemmän.

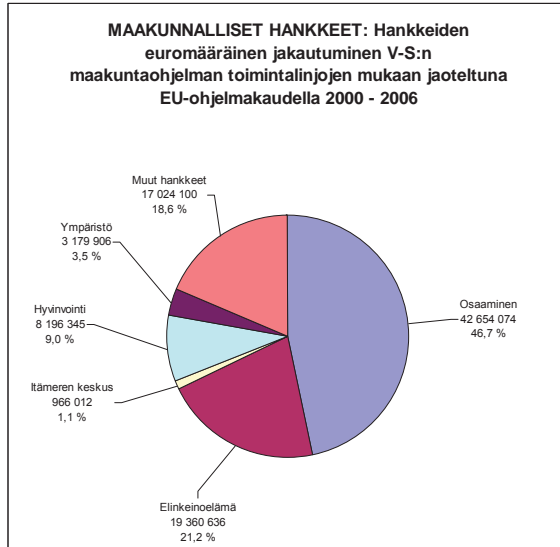
36

Viranomaisten rahoitusosuudet poikkesivat huomattavasti toisistaan. Maakunnallisissa hankkeissa TE-keskuksen työvoimaosasto myönsi eniten rahoitusta (47,5 milj. euroa, 52,0 %). Myös TE-keskuksen maaseutuosasto osallistui rahoitukseen huomattavalla summalla (14,9 milj. euroa, 16,3 %), samoin yritysosasto (12,7 milj. euroa, 13,9 %). Varsinais-Suomen liitto myönsi avustuksia 8,8 milj. euroa (9,6 %) ja Länsi-Suomen lääninhallitus 5,0 milj. euroa (5,5 %). Lounais-Suomen ympäristökeskus avusti hankkeita 2,4 milj. eurolla (2,7 %).

Rahoitusosuuksien erot näkyvät selvästi myönnettyjen avustusten suuruudessa. TE-keskuksen yritys-osaston myöntämien avustusten keskiarvo oli korkein (296 300 euroa/hanke, 43 hanketta). Seuraaviksi suurimmat keskimääräiset avustukset jakoivat työvoimaosasto (222 200 euroa/hanke, 214 hanketta) ja maaseutuosasto (183 500 euroa/hanke, 81 hanketta).

Maakuntaohjelman toteuttaminen

Seuraavassa taulussa on esitetty maakunnalliset tarkasteluajankohtana toteutetut hankkeet maakuntaohjelman toimintalinjojen mukaisesti eriteltynä

Maakunnallisten hankkeiden osalta on selvästi havaittavissa, että elinkeinoelämän toimintalinjaan kuuluvia hankkeita on maakunnan tasolla huomattavan vähän, hankemääräisesti 21,6 % ja euromääräisesti 21,2 %. Osaamisen toimintalinjaan kuuluviin hankkeisiin oli ohjattu tukia selkeästi eniten. Hankelukumääräisesti tarkastellen osaaminen sai 37,8 %:n osuuden ja euromääräisesti peräti 46,7 %. Muihin toimintalinjoihin kuuluvien hankkeiden osuus oli melko vaatimaton. Maakunnallisten hankkeiden osalta on muistettava, että kysymys on ennen kaikkea siitä, mitkä hankkeet on syytä toteuttaa maakunnallisina.

LIITTEET

TUKIRAHOITUKSEN JAKAUTUMINEN OHJELMITTAIN (€)

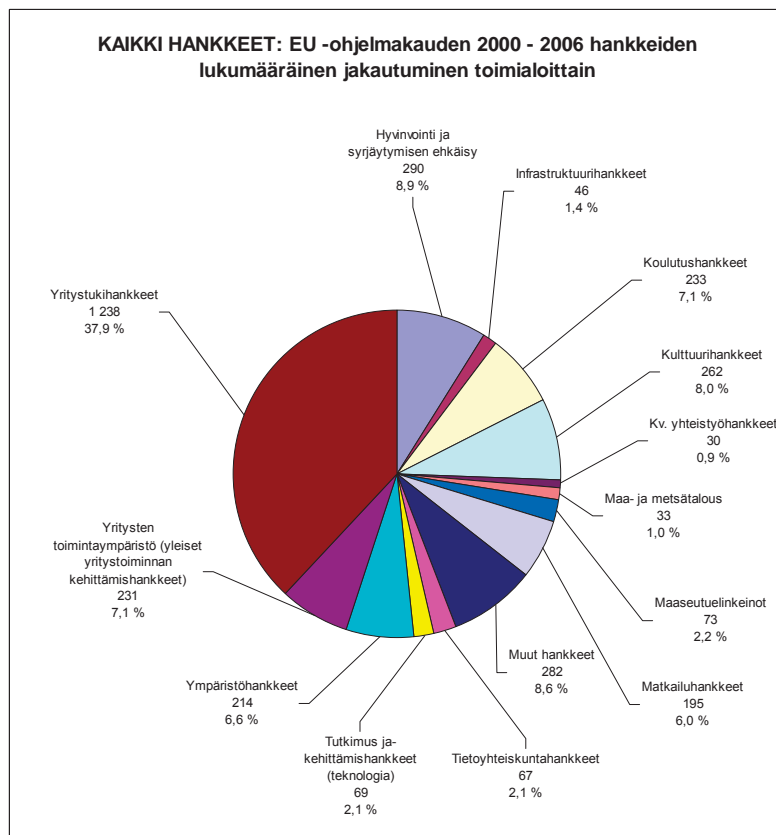
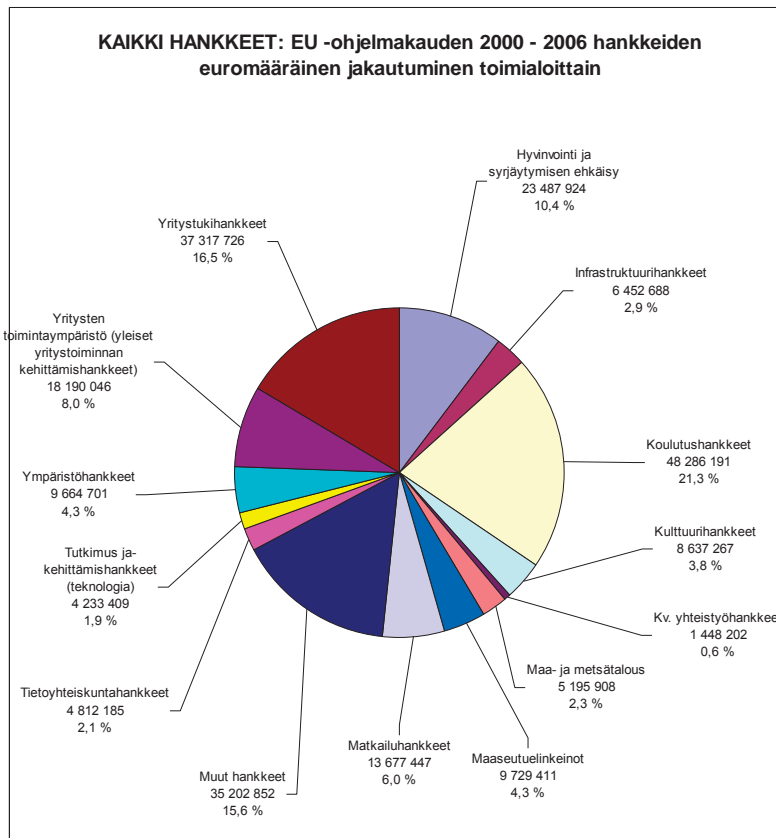
Toimiala	Myönnetty tuki	Keskisarvo	Mediaani	Hankkeiden määrä	Tuen osuus %	Hankkeiden osuus %
ELMA	2 318 559	27 934	15 578	83	1,02	2,54
EQUAL	13 056 630	214 043	116 660	61	5,77	1,87
Etelä-Suomen ja Viron Interreg IIIA	3 436 957	78 113	60 940	44	1,52	1,35
Interreg IIIA Saaristo	4 651 477	76 254	73 602	61	2,06	1,87
Kansalliset	14 389 357	58 257	24 498	247	6,36	7,57
Leader+	7 275 102	21 397	14 756	340	3,21	10,42
Tavoite 2 (siirtymäkausi)	68 179 195	61 589	32 040	1 107	30,12	33,93
Tavoite 3	65 781 971	197 544	130 000	333	29,06	10,21
VALMA (alueellinen maaseutuohjelma)	47 246 709	47 869	15 771	987	20,87	30,25
YHT.	226 335 957			3 263		

TUKIRAHOITUKSEN JAKAUTUMINEN VIRANOMAISITTAIN (€)

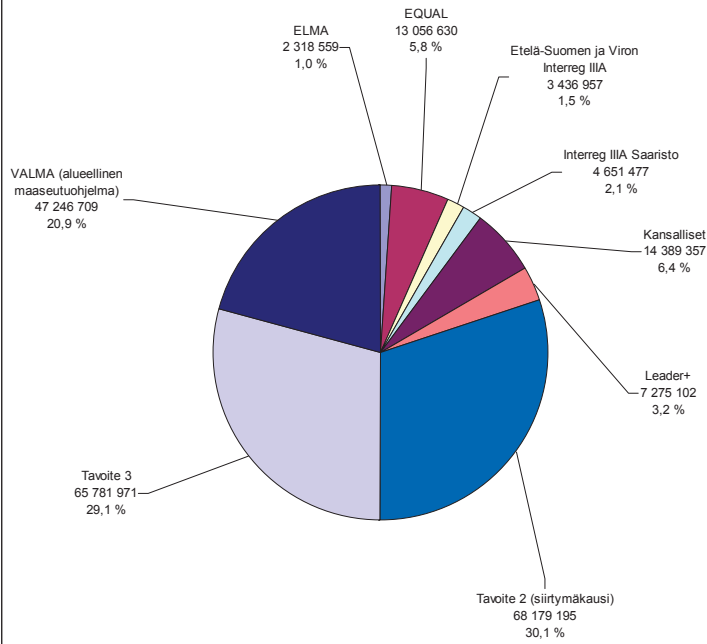
Toimiala	Myönnetty tuki	Keskisarvo	Mediaani	Hankkeiden määrä	Tuen osuus %	Hankkeiden osuus %
LOS	9 024 616	57 118	46 176	158	3,99	4,84
LSLH	12 577 147	101 429	62 720	124	5,56	3,80
LVM	1 685 792	187 310	110 000	9	0,74	0,28
mos	57 213 501	40 434	15 576	1 415	25,28	43,37
STM	526 530	175 510	56 511	3	0,23	0,09
tos	74 426 141	191 820	125 142	388	32,88	11,89
VSL	30 491 115	57 968	32 000	526	13,47	16,12
yos	40 391 115	63 111	22 344	640	17,85	19,61
YHT.	226 335 957			3 263		

LVM = Turun tiepiiri ja Saaristomeren merenkulkupiiri. TE-keskus: mos, tos ja yos.

VARSINAIS-SUOMI

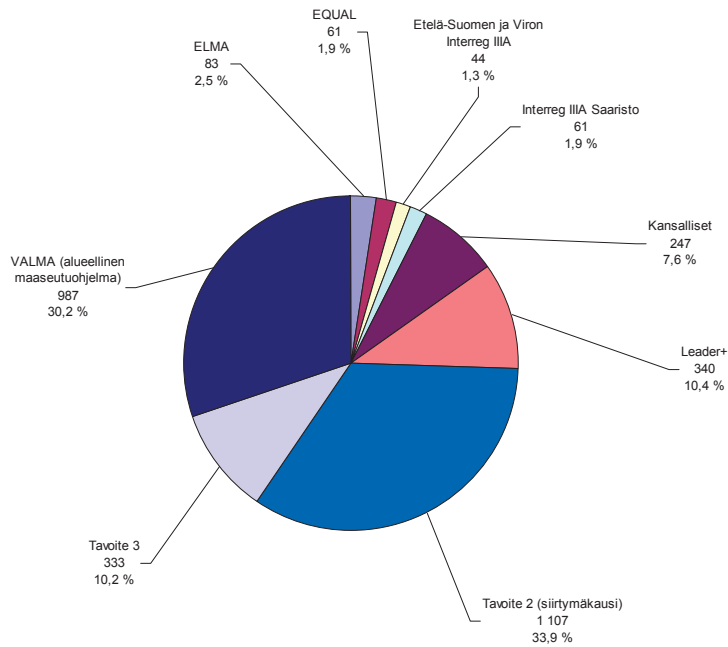

KAIKKI HANKKEET: EU -ohjelmakauden 2000 - 2006 hankkeiden euromääräinen jakautuminen ohjelmittain

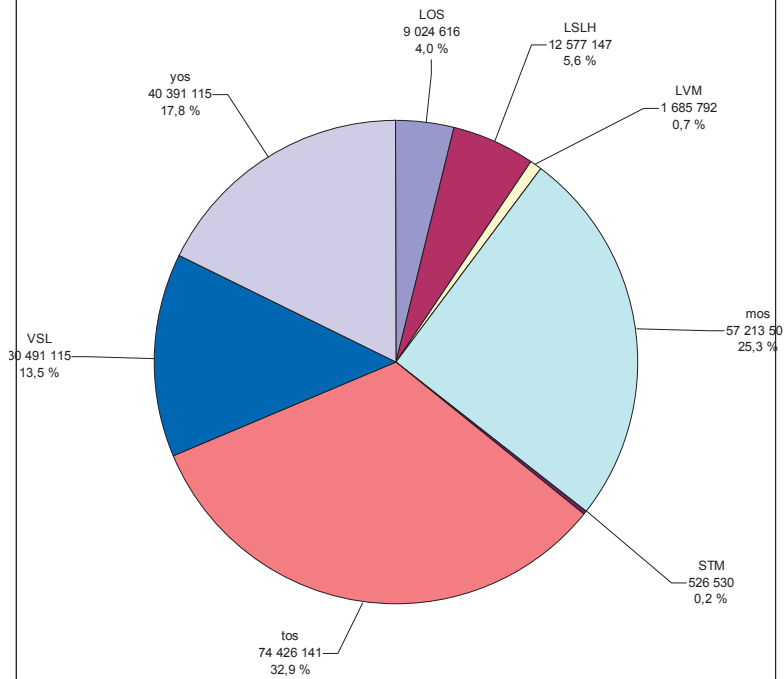
40

KAIKKI HANKKEET: EU -ohjelmakauden 2000 - 2006 hankkeiden lukumääräinen jakautuminen ohjelmittain

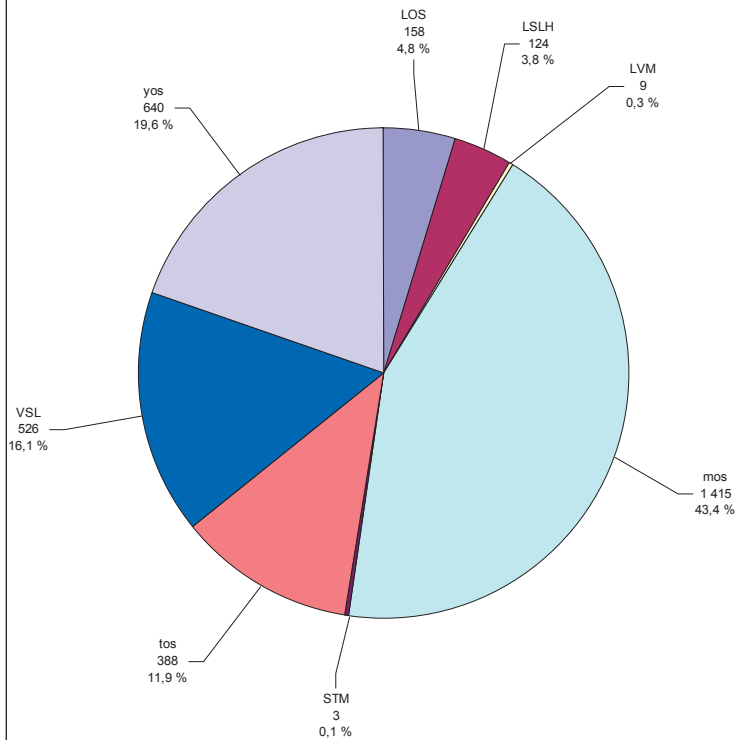

KAIKKI HANKKEET: EU -ohjelmakauden 2000 - 2006 hankkeiden euomääräinen jakautuminen viranomaisittain

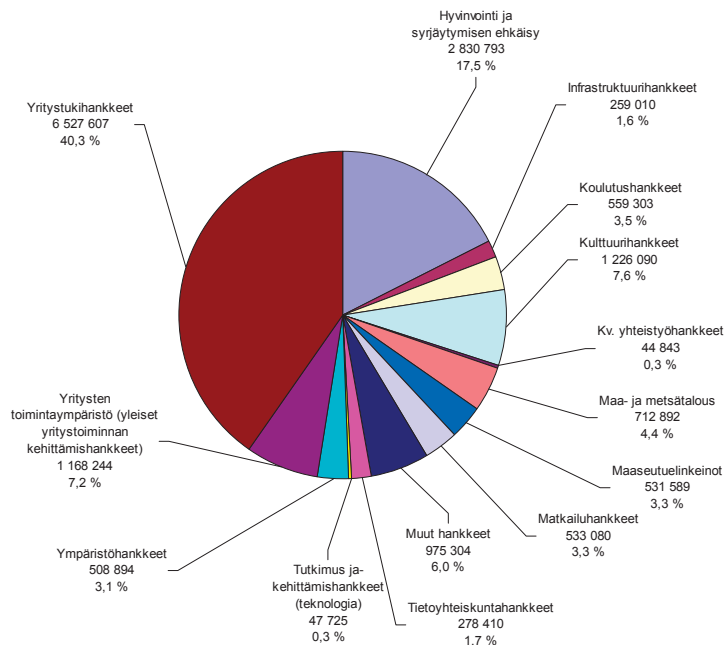

KAIKKI HANKKEET: EU -ohjelmakauden 2000 - 2006 hankkeiden lukumääräinen jakautuminen viranomaisittain

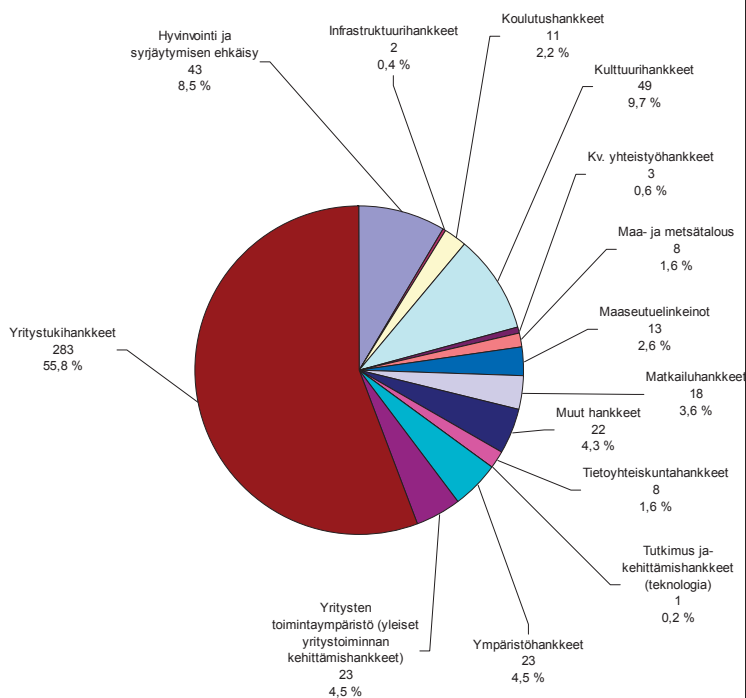
LOIMAAN SEUTUKUNTA

LOIMAAN SEUTU: EU- ohjelmakauden 2000 - 2008 hankkeiden euromääräinen jakautuminen toimialoittain

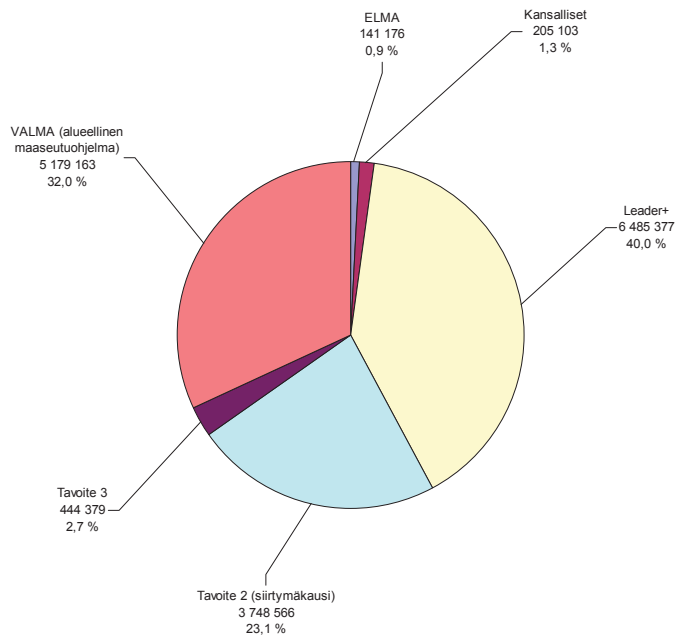

42

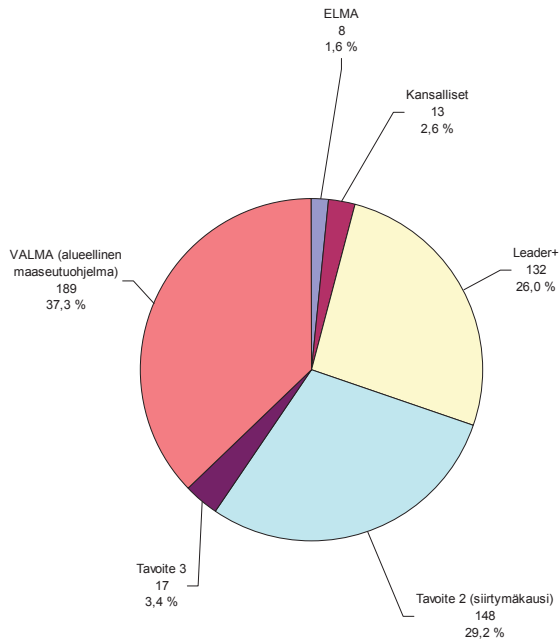
LOIMAAN SEUTU: EU- ohjelmakauden 2000 - 2008 hankkeiden lukumääräinen jakautuminen toimialoittain

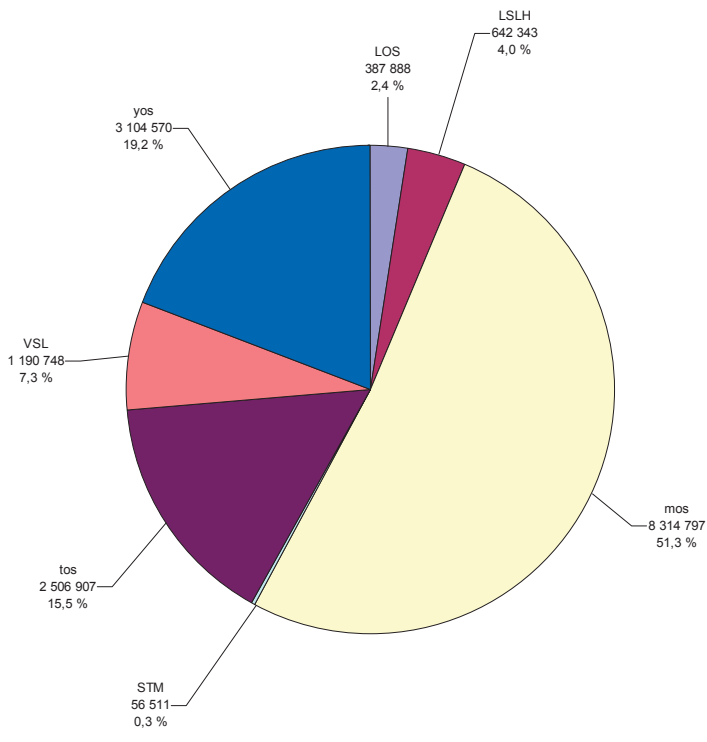
LOIMAAN SEUTU: EU- ohjelmakauden 2000 - 2008 hankkeiden euromääräinen jakautuminen ohjelmittain

LOIMAAN SEUTU: EU- ohjelmakauden 2000 - 2008 hankkeiden lukumääräinen jakautuminen ohjelmittain

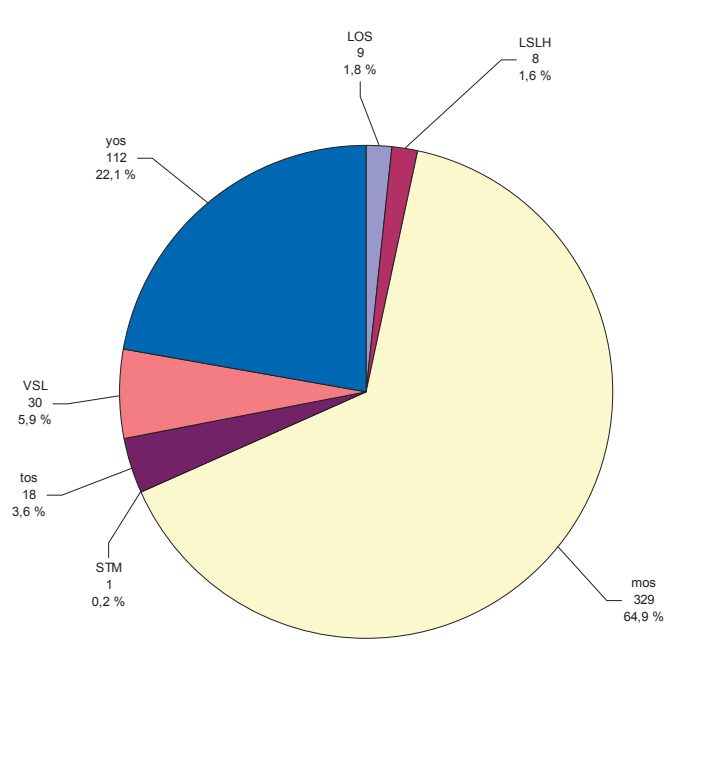

LOIMAAN SEUTU: EU- ohjelmakauden 2000 - 2008 hankkeiden euromääräinen jakautuminen viranomaisittain

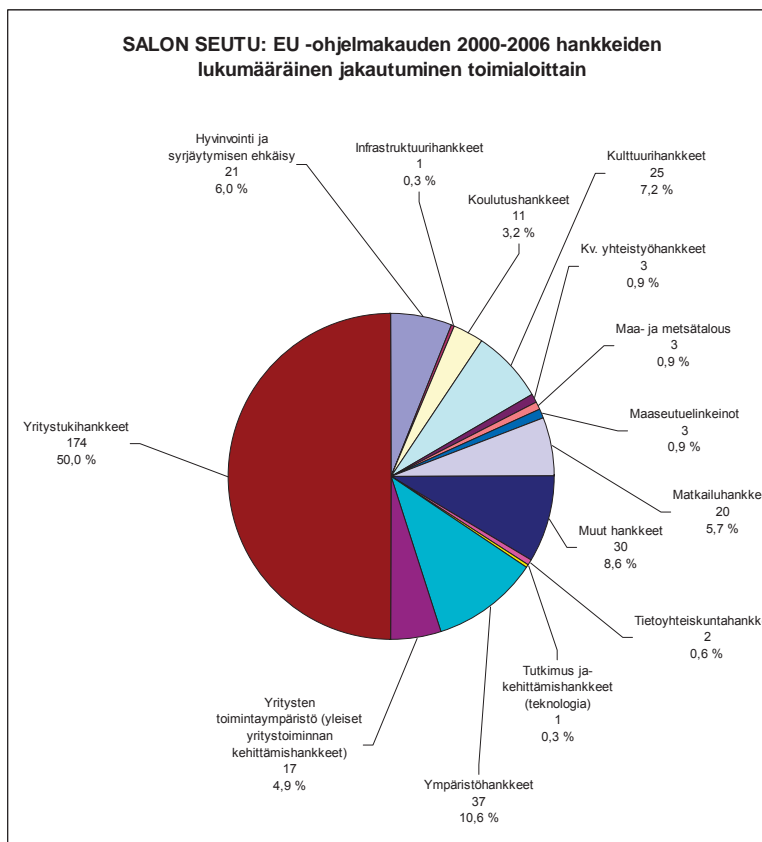
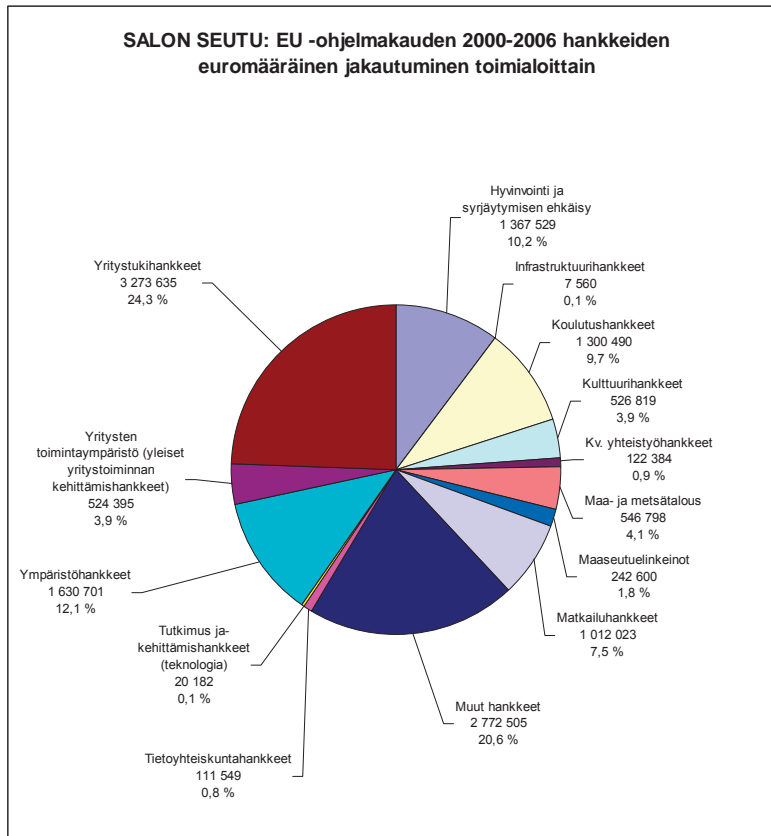

44

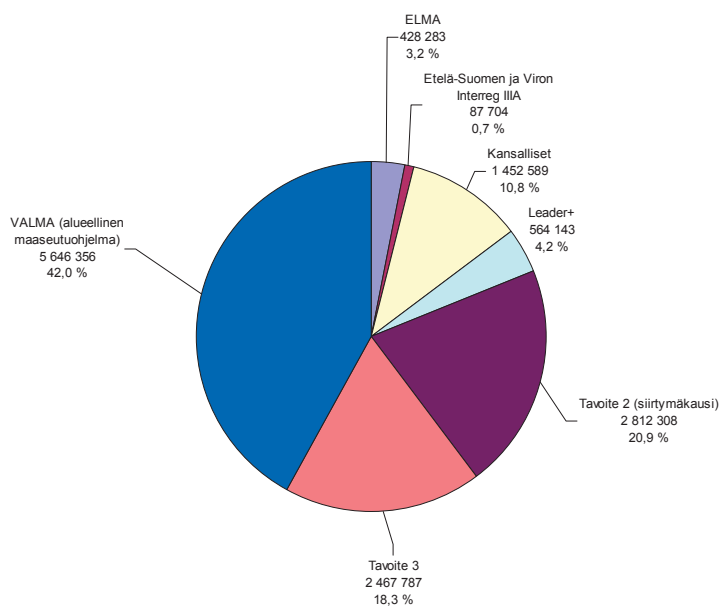
LOIMAAN SEUTU: EU- ohjelmakauden 2000 - 2008 hankkeiden lukumääräinen jakautuminen viranomaisittain

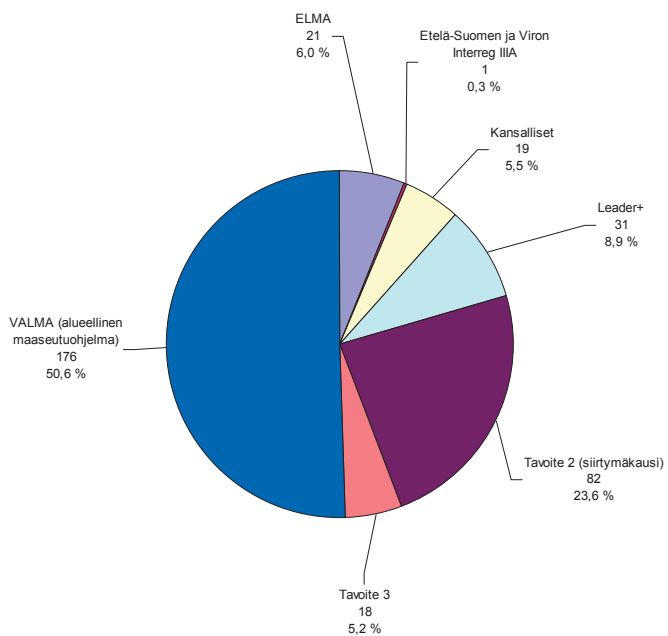
SALON SEUTUKUNTA

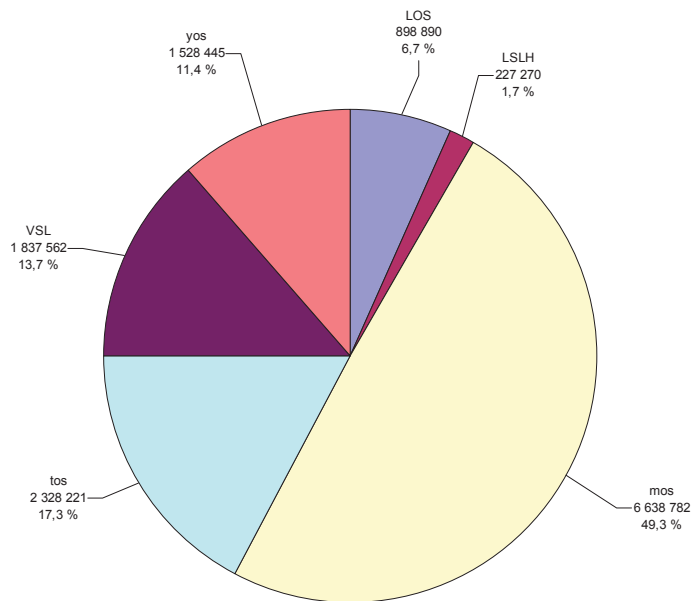
SALON SEUTU: EU -ohjelmakauden 2000-2006 hankkeiden euomääräinen jakautuminen ohjelmittain

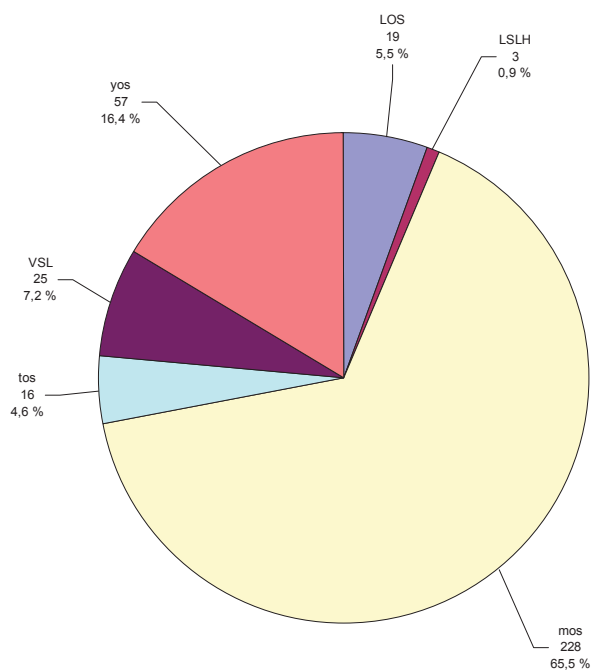
SALON SEUTU: EU -ohjelmakauden 2000-2006 hankkeiden lukumääräinen jakautuminen ohjelmittain

SALON SEUTU: EU -ohjelmakauden 2000-2006 hankkeiden euomääräinen jakautuminen viranomaisittain

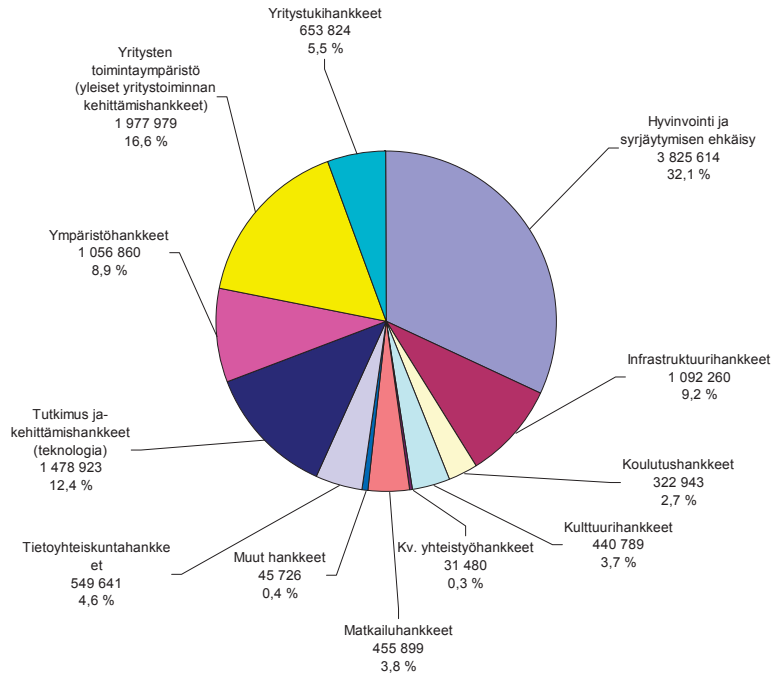

SALON SEUTU: EU -ohjelmakauden 2000-2006 hankkeiden lukumääräinen jakautuminen viranomaisittain

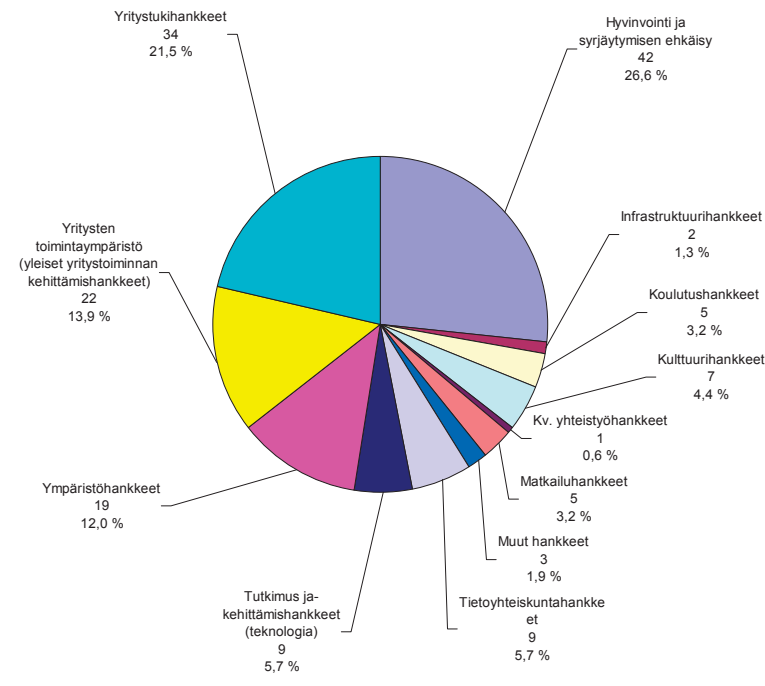
TURUN SEUTUKUNTA
Itä-Turku

ITÄ-TURKU: EU-ohjelmakauden 2000 - 2006 hankkeiden euromääräinen jakautuminen toimialoittain

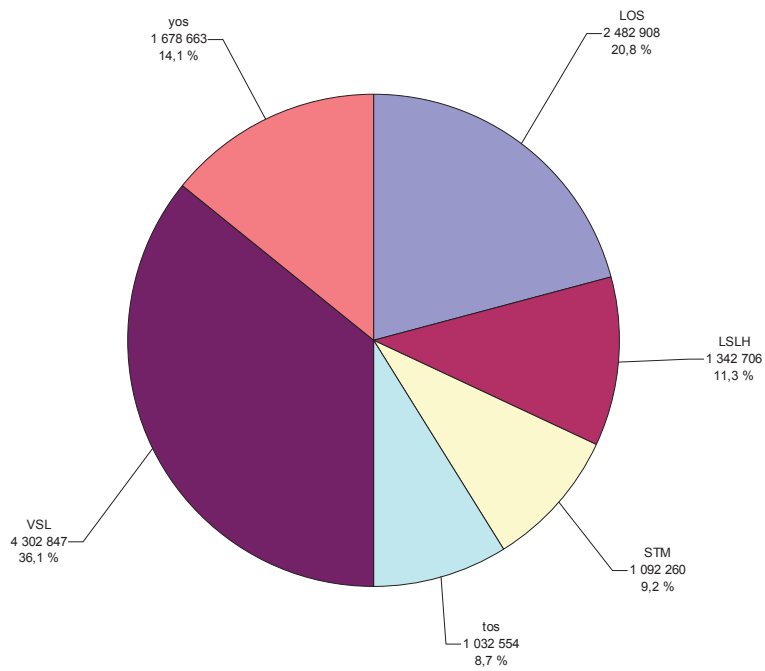
48

ITÄ-TURKU: EU-ohjelmakauden 2000 - 2006 hankkeiden lukumääräinen jakautuminen toimialoittain

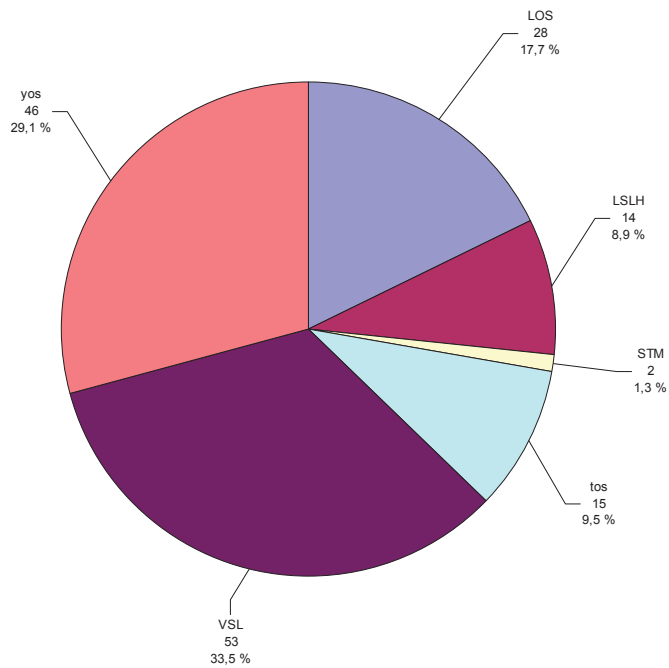

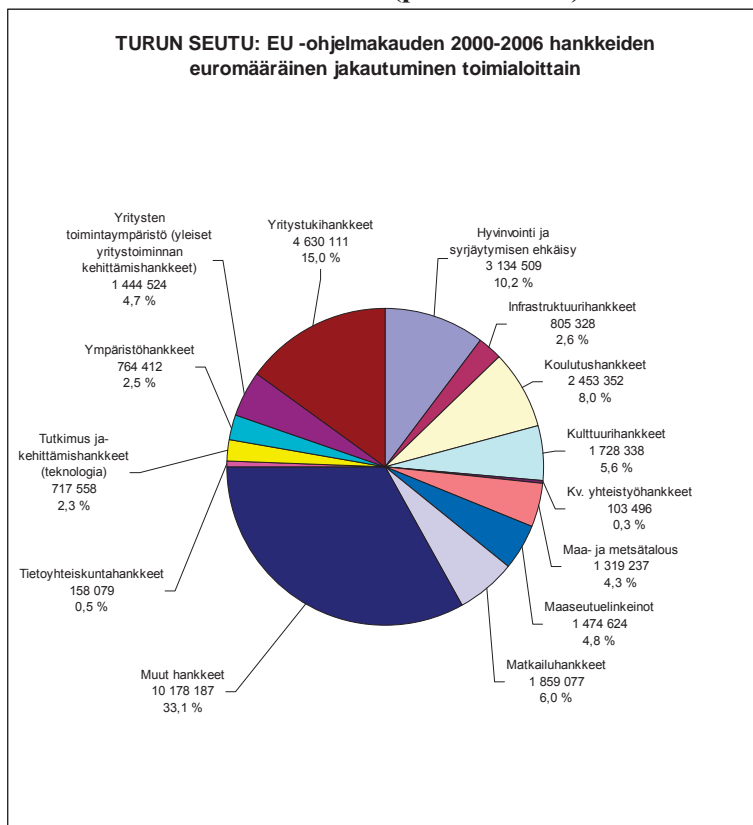
ITÄ-TURKU: EU-ohjelmakauden 2000 - 2006 hankkeiden euromääräinen jakautuminen viranomaisittain

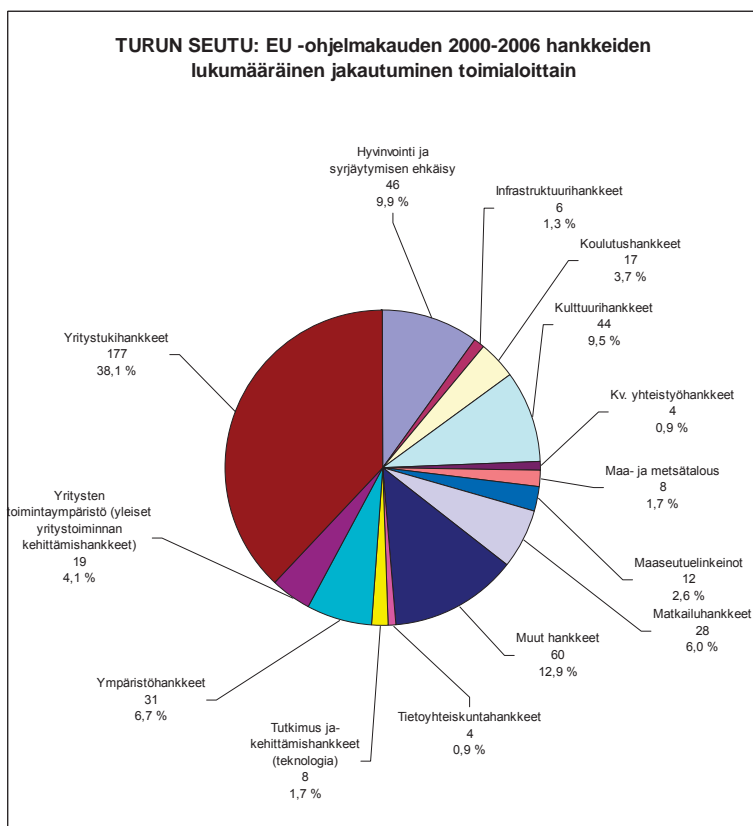
ITÄ-TURKU: EU-ohjelmakauden 2000 - 2006 hankkeiden lukumääräinen jakautuminen viranomaisittain

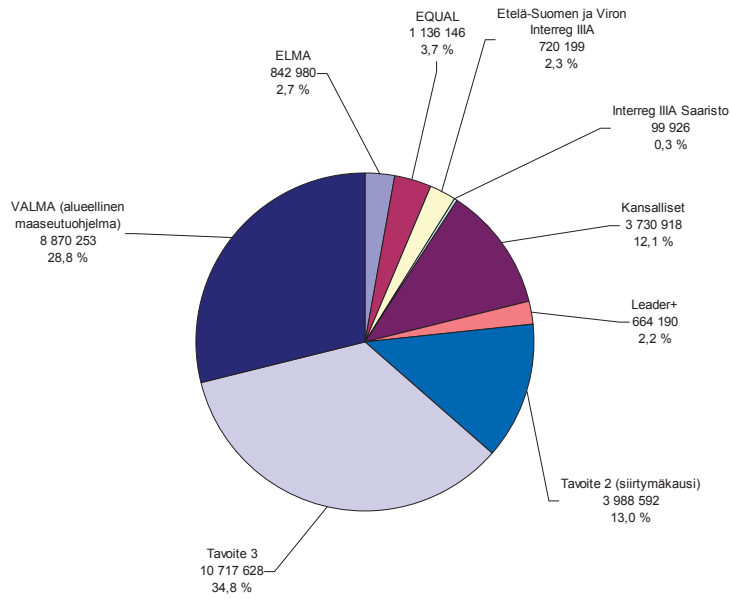
Turun seutukunnan muu alue (pl. Itä-Turku)

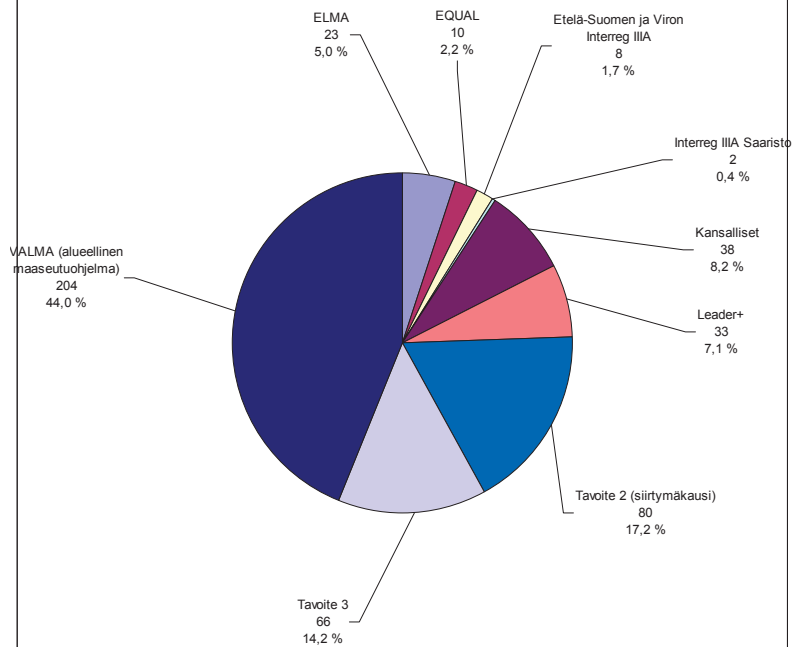
50

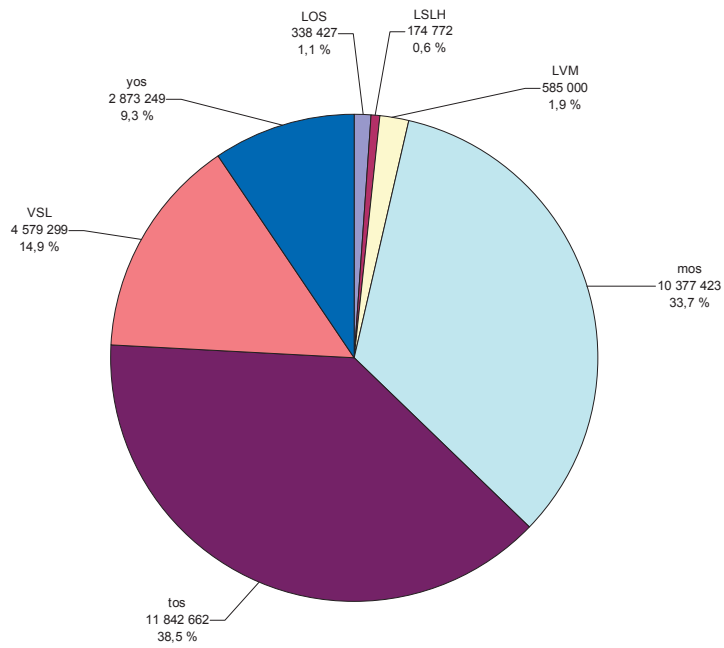
TURUN SEUTU: EU -ohjelmakauden 2000-2006 hankkeiden euromääräinen jakautuminen ohjelmittain

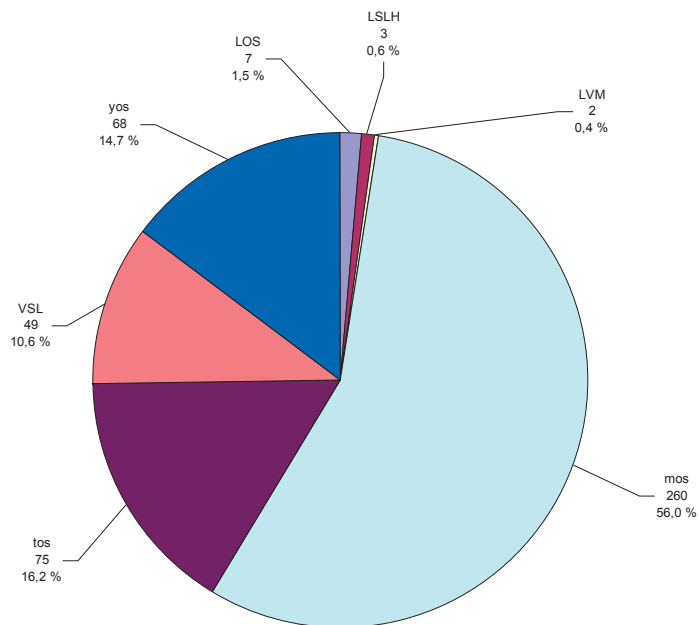
TURUN SEUTU: EU -ohjelmakauden 2000-2006 hankkeiden lukumääräinen jakautuminen ohjelmittain

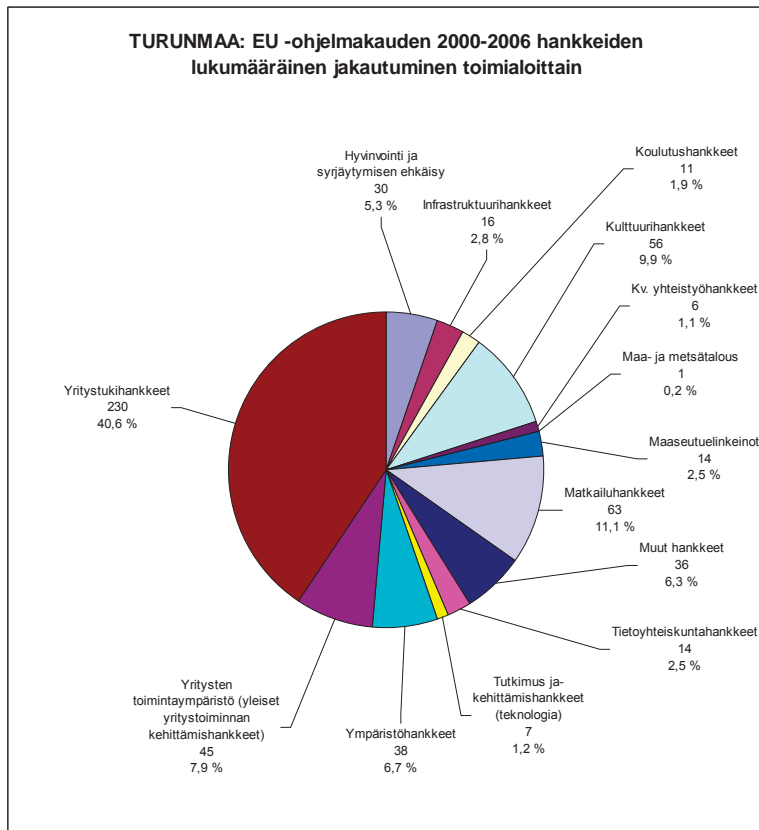
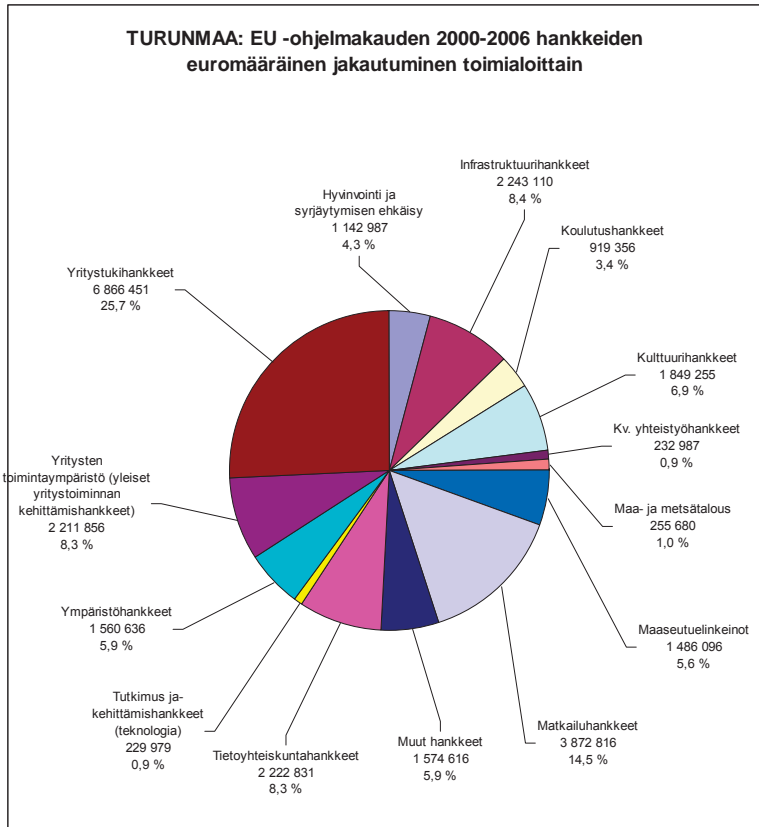
TURUN SEUTU: EU -ohjelmakauden 2000-2006 hankkeiden euromääräinen jakautuminen viranomaisittain

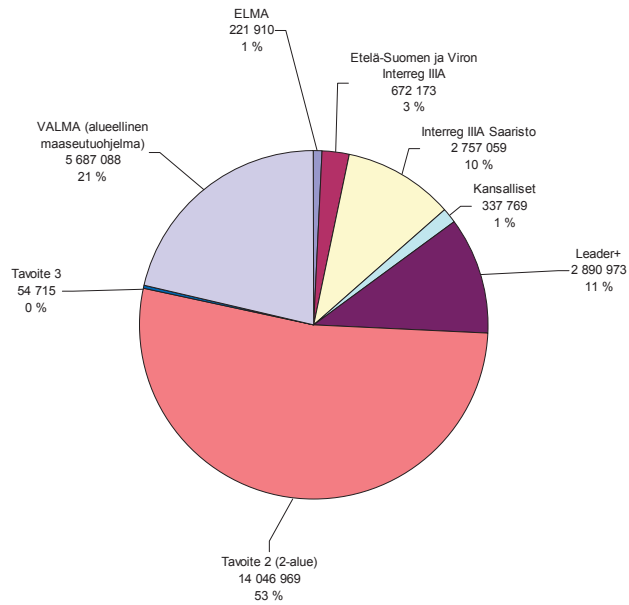
TURUN SEUTU: EU -ohjelmakauden 2000-2006 hankkeiden lukumääräinen jakautuminen viranomaisittain

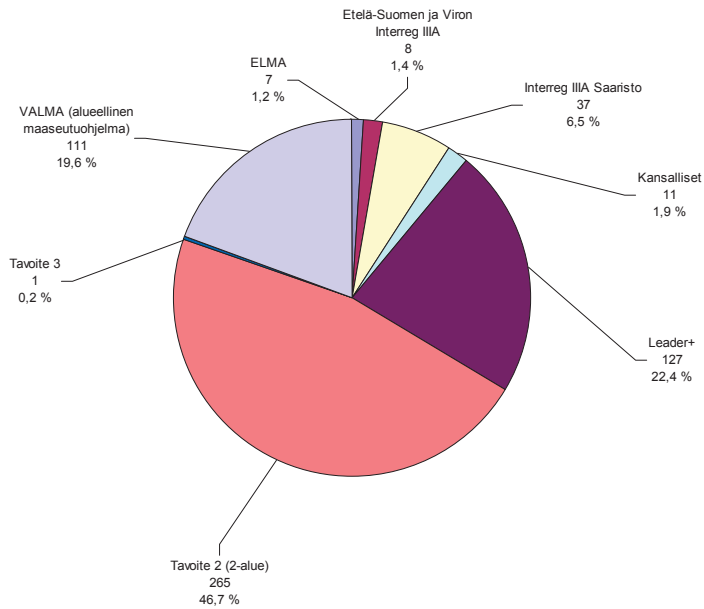
TURUNMAAN SEUTUKUNTA

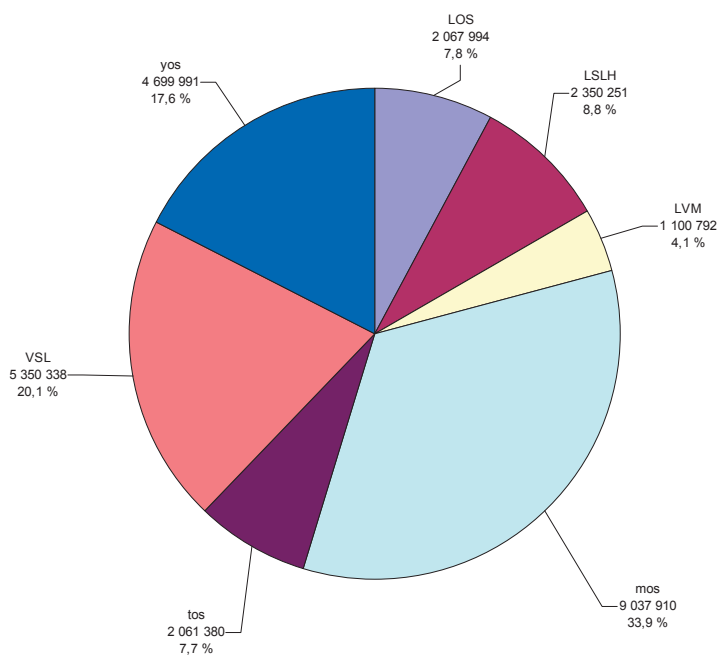
TURUNMAA: EU -ohjelmakauden 2000-2006 hankkeiden euromääräinen jakautuminen ohjelmittain

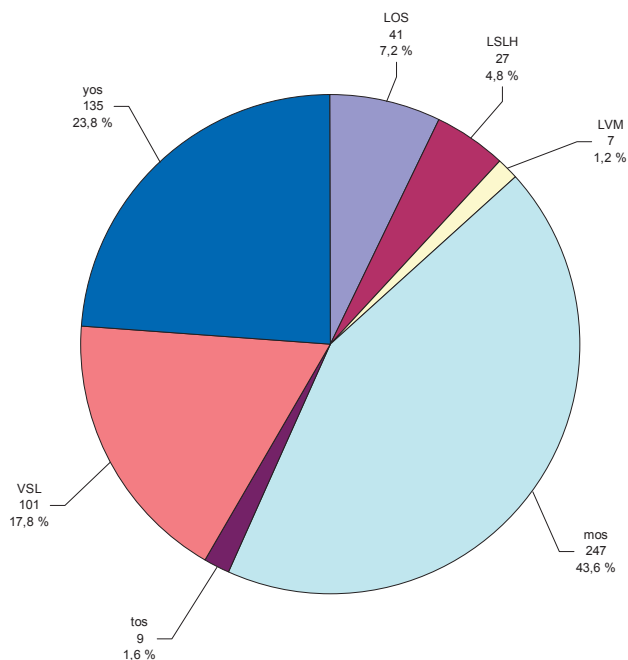
TURUNMAA: EU -ohjelmakauden 2000-2006 hankkeiden lukumääräinen jakautuminen ohjelmittain

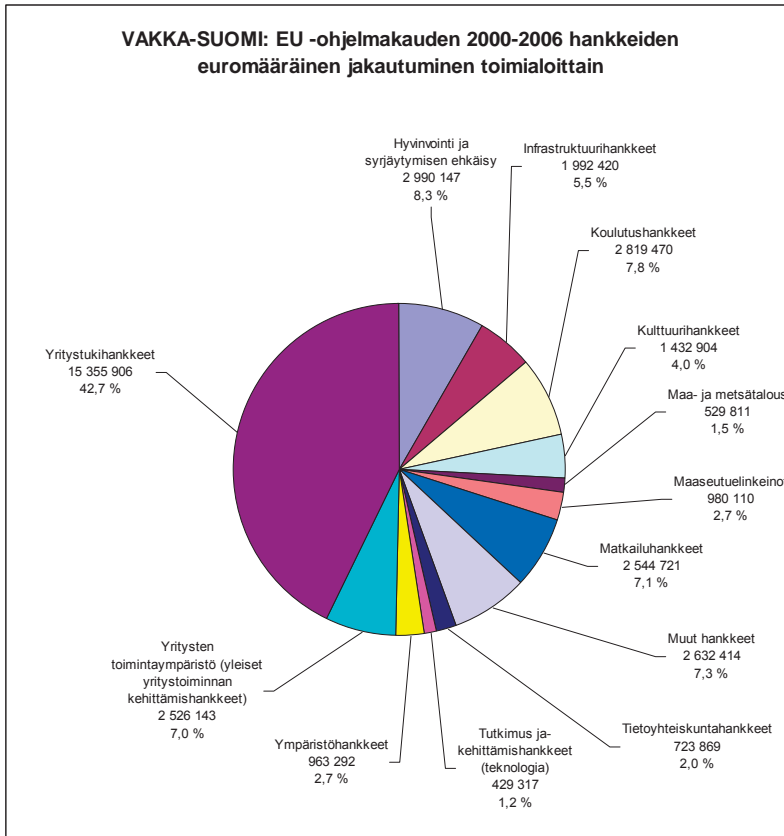
TURUNMAA: EU -ohjelmakauden 2000-2006 hankkeiden euromääräinen jakautuminen viranomaisittain

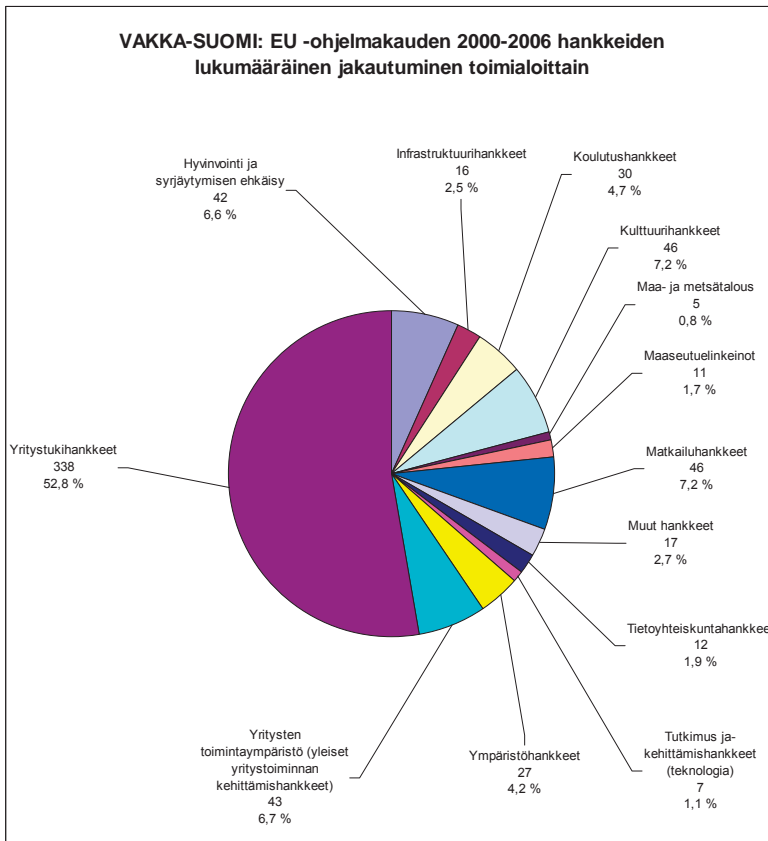
TURUNMAA: EU -ohjelmakauden 2000-2006 hankkeiden lukumääräinen jakautuminen viranomaisittain

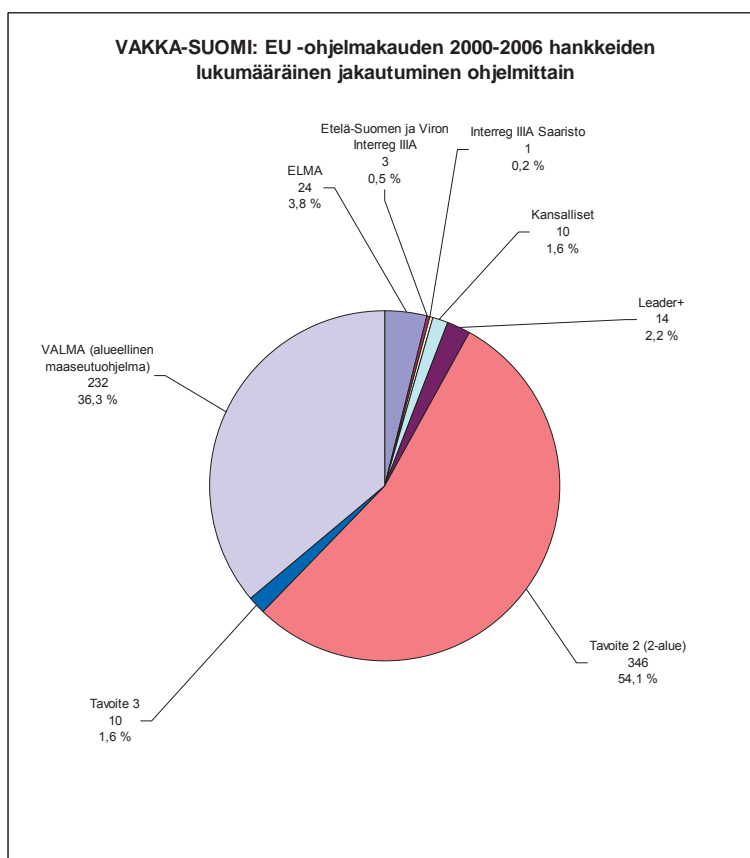
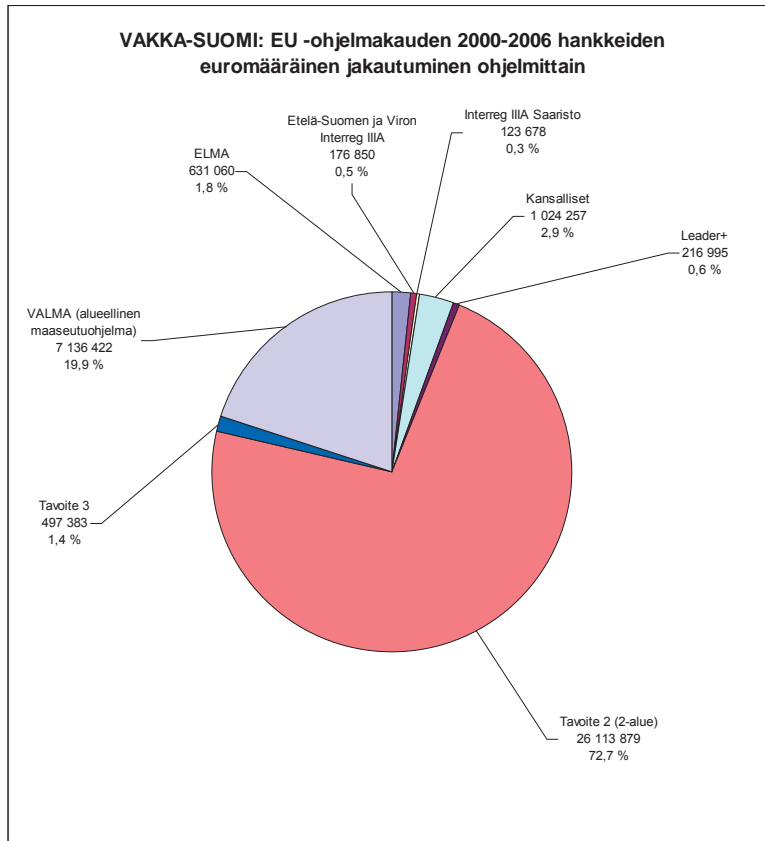
VAKKA-SUOMEN SEUTUKUNTA

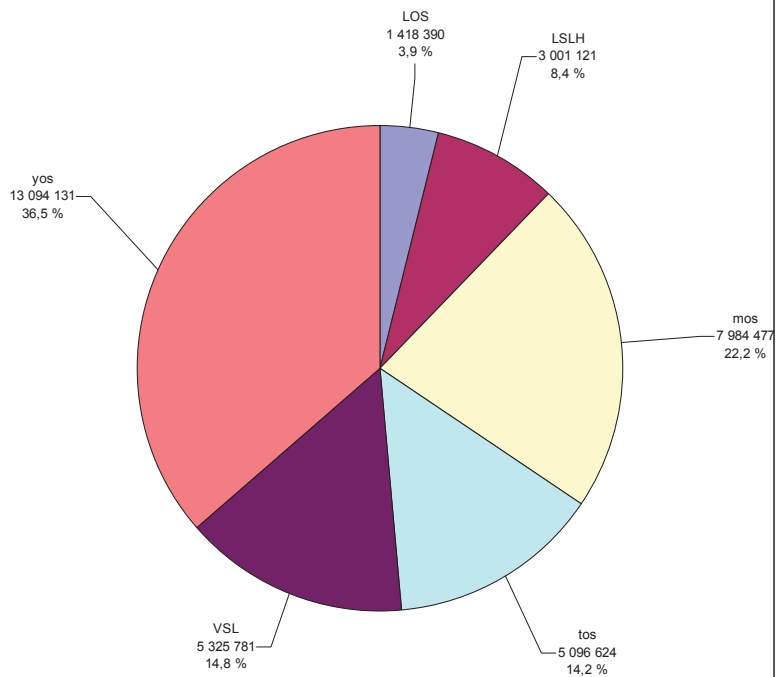
56

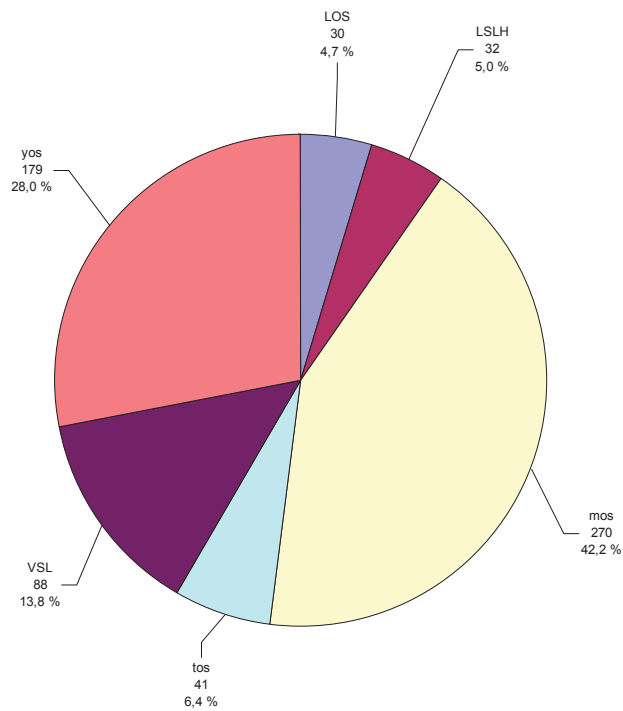

VAKKA-SUOMI: EU -ohjelmakauden 2000-2006 hankkeiden euomääräinen jakautuminen viranomaisittain

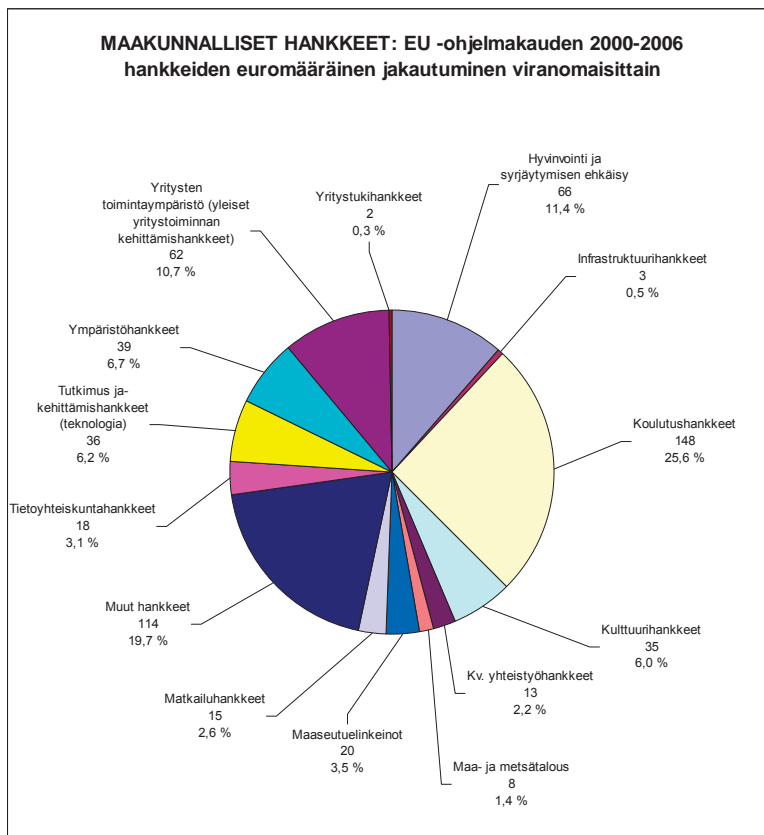
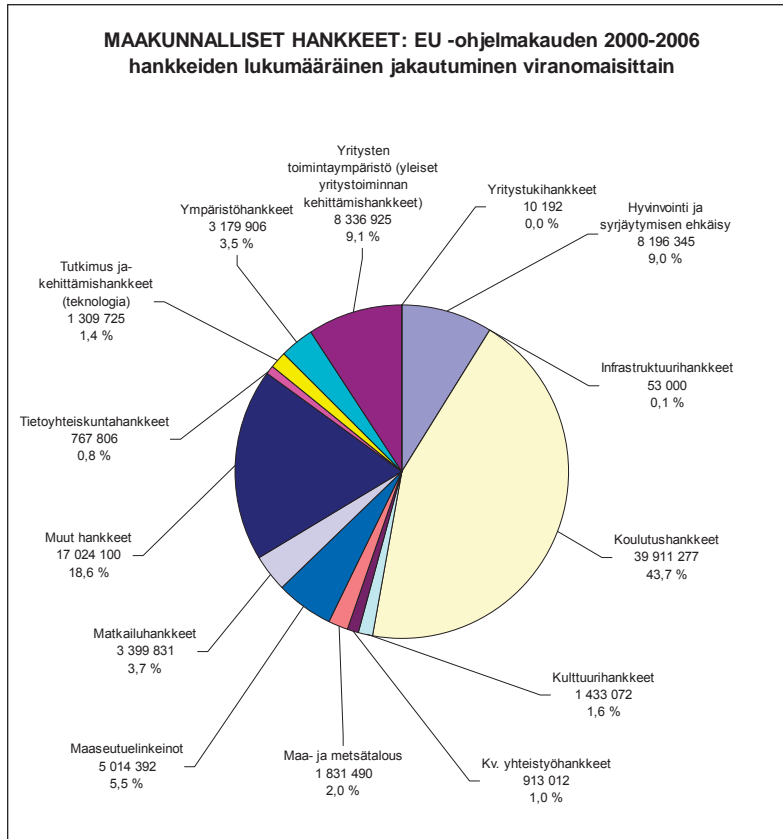

58

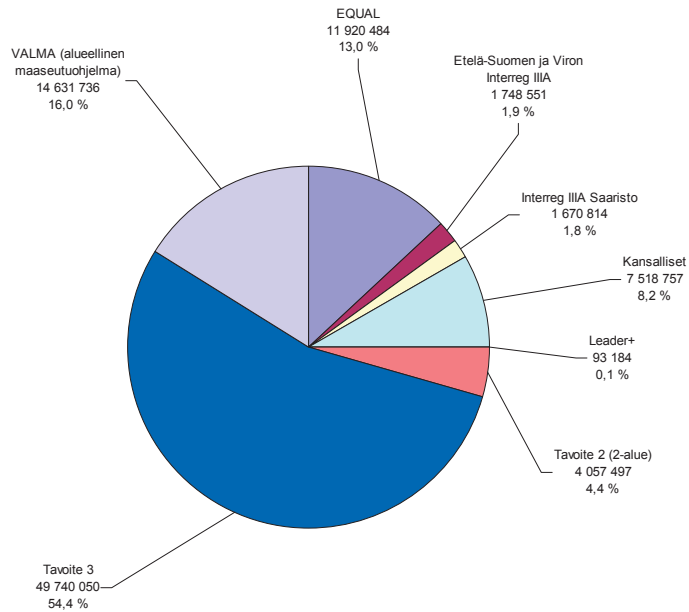
VAKKA-SUOMI: EU -ohjelmakauden 2000-2006 hankkeiden lukumääräinen jakautuminen viranomaisittain

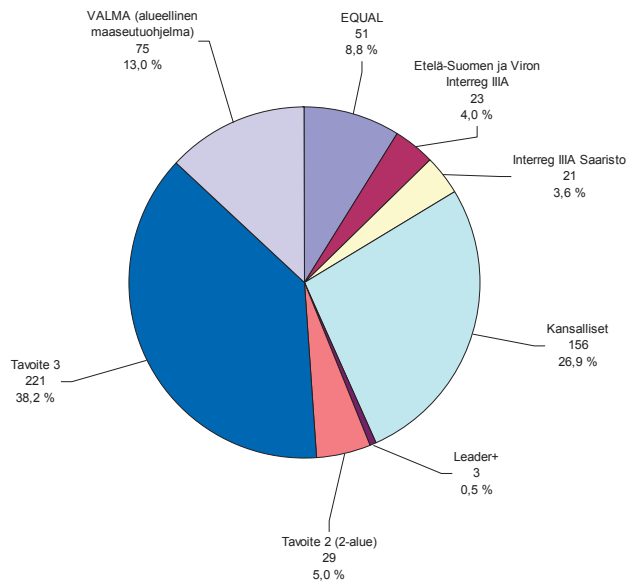
MAAKUNNALLISET HANKKEET

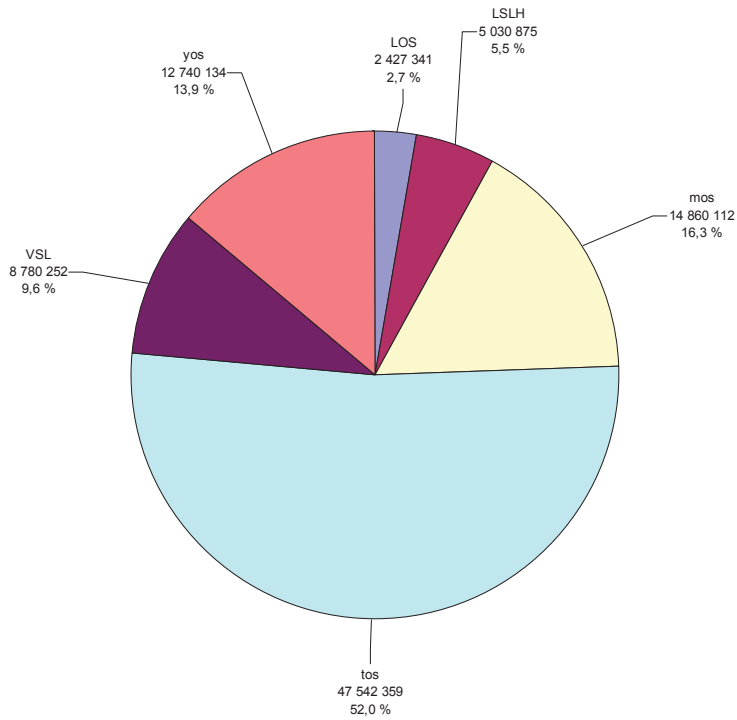
**MAAKUNNALLISET HANKKEET: EU -ohjelmakauden 2000-2006
hankkeiden lukumääräinen jakautuminen ohjelmittain**

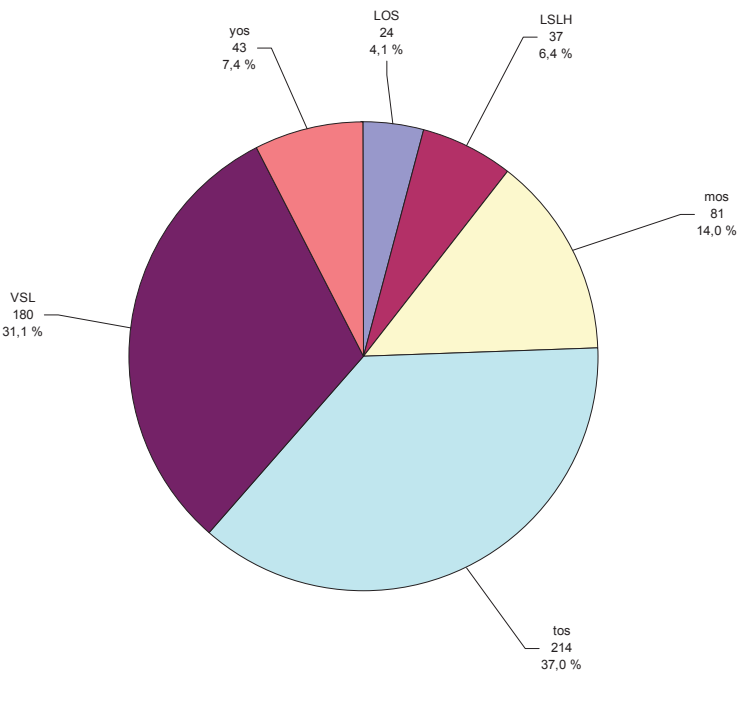
**MAAKUNNALLISET HANKKEET: EU -ohjelmakauden 2000-2006
hankkeiden euromääräinen jakautuminen ohjelmittain**

**MAAKUNNALLISET HANKKEET: EU -ohjelmakauden 2000-2006
hankkeiden lukumääräinen jakautuminen toimialoittain**

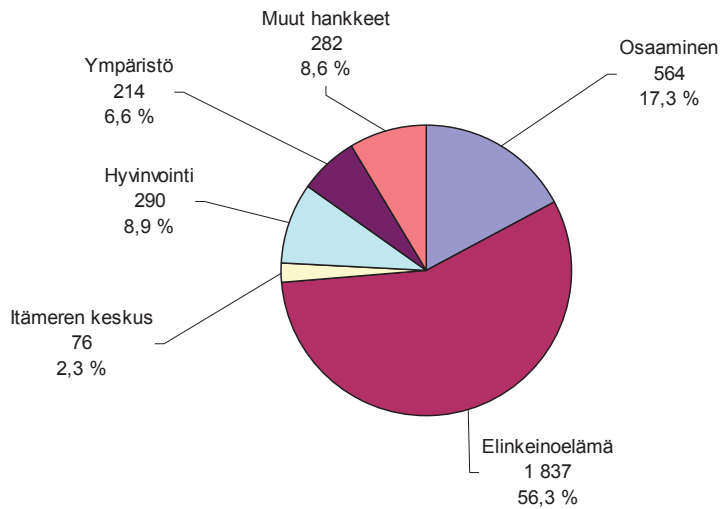

**MAAKUNNALLISET HANKKEET: EU -ohjelmakauden 2000-2006
hankkeiden euomääräinen jakautuminen toimialoittain**

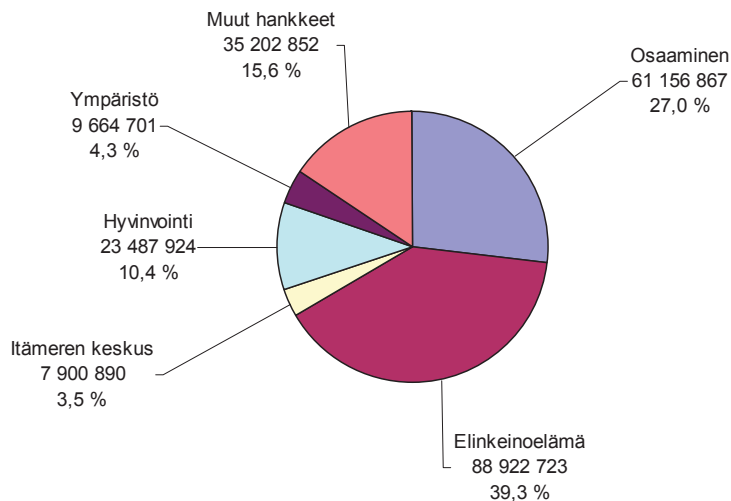
MAAKUNTAOHJELMAN TOTEUTTAMINEN

KAIKKI HANKEET: Hankkeiden lukumäärän suhteellinen jakautuminen V-S:n maakuntaohjelman toimintalinjojen mukaan jaoteltuna EU-ohjelmakaudella 2000 - 2006

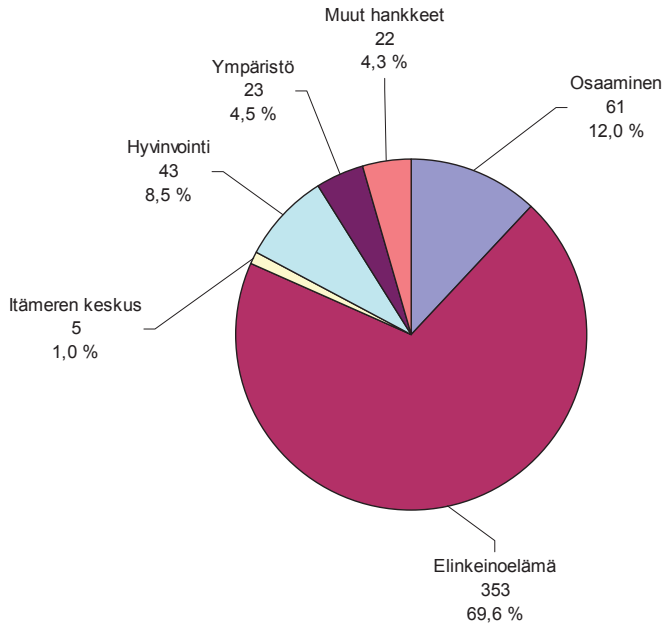

62

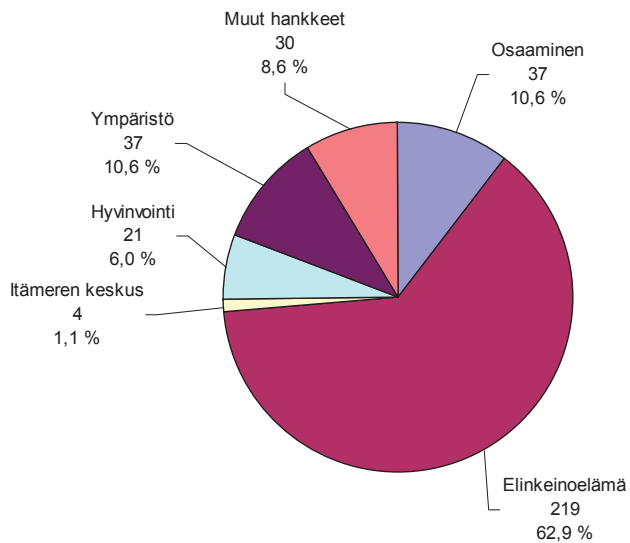
KAIKKI HANKEET: Hankkeiden euromääräinen jakautuminen V-S:n maakuntaohjelman toimintalinjojen mukaan jaoteltuna EU-ohjelmakaudella 2000 - 2006

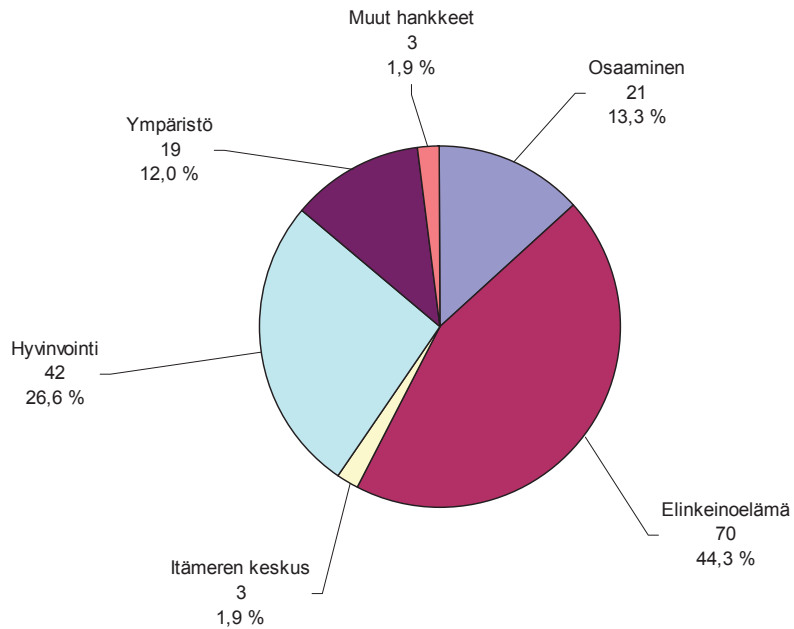
LOIMAAN SEUTU: Hankkeiden lukumäärän suhteellinen jakautuminen V-S:n maakuntaohjelman toimintalinjojen mukaan jaoteltuna EU-ohjelmakaudella 2000 - 2006

SALON SEUTUKUNTA: Hankkeiden lukumäärän suhteellinen jakautuminen V-S:n maakuntaohjelman toimintalinjojen mukaan jaoteltuna EU-ohjelmakaudella 2000 - 2006

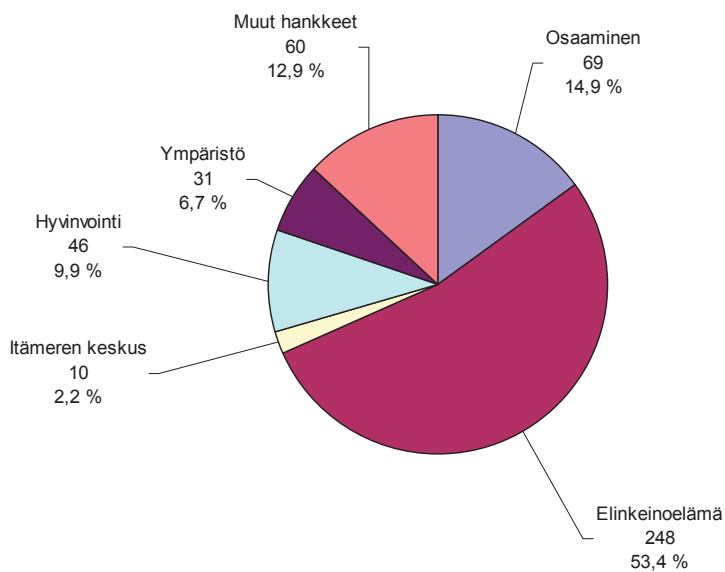

ITÄ-TURKU: Hankkeiden lukumäärän suhteellinen jakautuminen V-S:n maakuntaohjelman toimintalinjojen mukaan jaoteltuna EU-ohjelmakaudella 2000 - 2006

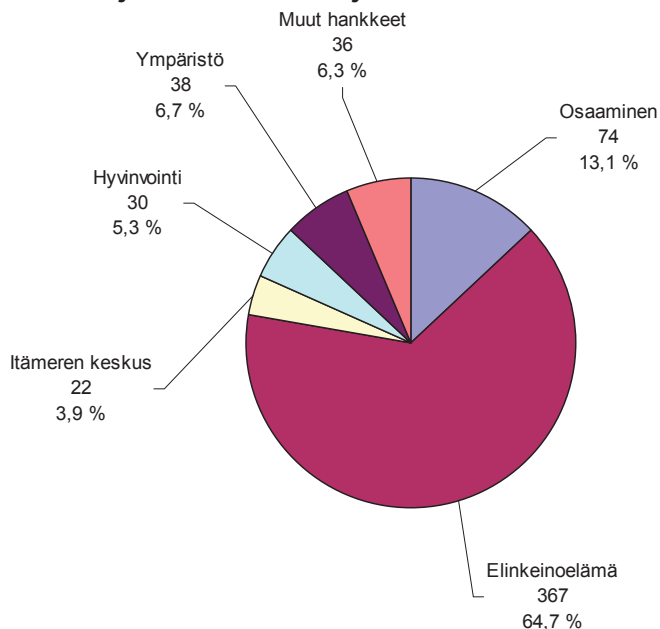
64

TURUN SEUTUKUNTA: Hankkeiden lukumäärän suhteellinen jakautuminen V-S:n maakuntaohjelman toimintalinjojen mukaan jaoteltuna EU-ohjelmakaudella 2000 - 2006

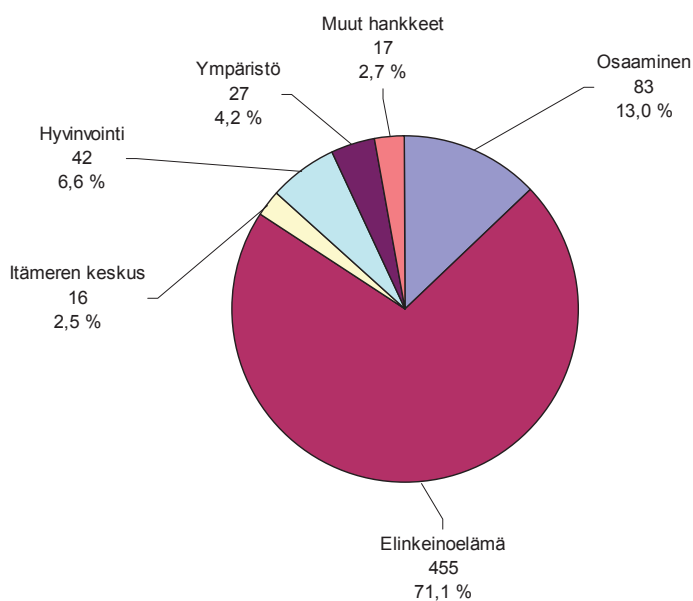

TURUNMAAN SEUTU: Hankkeiden lukumäärän suhteellinen jakautuminen V-S:n maakuntaohjelman toimintalinjojen mukaan jaoteltuna EU-ohjelmakaudella 2000 - 2006

VAKKA-SUOMEN SEUTUKUNTA: Hankkeiden lukumäärän suhteellinen jakautuminen V-S:n maakuntaohjelman toimintalinjojen mukaan jaoteltuna EU-ohjelmakaudella 2000 - 2006

MAAKUNNALLISET HANKKEET: Hankkeiden lukumäärän suhteellinen jakautuminen V-S:n maakuntaohjelman toimintalinjojen mukaan jaoteltuna EU-ohjelmakaudella 2000 - 2006

